

**OO TUNOOTEWEROYI
MANDE REWELESEN
Oo Tunooteweroyi Mande Ngu
Anutdo Yon Etungootoni
Nakangoyingo**

Rewelesenro Mande Tabango

Ngu naruno nguno, Yisas ene kumooro sambo endemo ooretoni, nguno ngu, dagoma onibi kandegura gidemboro guranangge, ko dagoma kandegura nguya, (65) yokoyingo. Ngundiro dagoma yokoro, nguno ngu, Yondo nga so uyingga nga nakangoyingo. Ngu naruno nguno, Yisasro nowoondoyemo hamoo teyingo, Simoo bare ngundo kowuri urungga koorowooyingo. Ngundiro tero, nguno oowooye biyomi oorengo ero yutoro yomburiyeroyingo. Ngundiro tetoyi nguro, Yondo so uyi nga nakangoro eyingo. Ene komo Yisasno koretaya ingondudu teya, nguno yanggango dikaweroyi, nguro muringga ngu, nga so uyingga nga nakangoyingo. Ngu Yisasro konimo, nguno ngu, Anut ene nguno yanggango oorengo yero, enengo mundi oni Setanro keyimo oni, ngu dagayingo. Nguno oo gome gome urungga teyingo. Oni simoo bare onendo Anutro mande murini ngu gome oorengo keyootengoku, nguro nakangoyingo. Yondo ene kuri mande muri ngundiro ngu, nga so uyino ngano nakangoyingo.

¹ Nga so uyingga nga, Yisas Krayisdo oo bidodo

kuri etuyeroyingo. Ngu oo bidodo naru bodaga nangge tunooteweroyi ngu, Anutdo Krayis etungootoni, ngundo enengo ko oni etuyeroyingo. Asa, Anutdo enengo sambono oni soweyootoni, ngundo nono omburo, no, Yon, enengo ko oni oo ngu tunoo etuneroyingo.

² Nondo Anutro mande, ko, Yisas Krayisro mande ngu bidodo ingoro kenowonoku oo ngu bidodomo, nga so uyinggano ngano nakan-gowono. Mande nga hamoo oorengo, ero eyingo.

³ Nga mandega nga, nondo nakangowonoku ngu, Anutdo oo kootuyisina tetoni tunooteweroyiga, nguro mandeni nga ngu, oni kandangero, ingoro, keyootenggoku ngu, Anutdo ye gome soboyerowa. Ndawugaro nguro, ene ingootenggo. Ngu narungga ngu namoko tetoni, nguro Anutdo oo bidodo tewero ingowoku, ngu bidodo temukowa, ingoyingo.

Krayisdo Mande Soweyootoni, Kristen Oni Yowuru Kandegura Gidemboro Eraya (7) Nguno Oorowuyingo

⁴ No Yondo, nga so uyingga nakangoro, ye Kristen yowuru kandegura gidemboro eraya, Esiya merako nguno oorootenggoku, nguro nakan-goyunooteno. No Anut kuri keta oruwoku, ataga nguya keta oorooteku, ko, kootuyisina ko ombuweroyiga, nguno yemboongetoowe, enendo mete sumangeni nowoondoye imakeyingo muri ngu yunowa. Yuka Kundingiyi nguro koye ngu kandegura gidemboro eraya tero, Anut tanggeyimo dikaro, oorooteku, ngundo nguya

sumange nowoondoye imakeyingo muri, ngu mete yunowa.

⁵ Yisas Krayis oningga ngu, ene Anutro mande nenengo wesiyoro eteku, enendo nguya sumange nowoondoye imakeweroyi, ngu yunowa. Yisas koretero merenonggo ko keta ootoogero, mera oni sobosobo koretelyingyo urungga, nguro sobosobo tabango ooroote. Ene newende noore yunoro, enengo sidu darowobo noorengo weti mbumbuwa andangeyunoyingyo.

⁶ Nguro ngu, noore enengo nowoondonanimo hamoo teyingongga, nguno uro, Eweyi Anutro wooro yeyingyo oni tero oruwato. Yisas Krayis ngu sugi sugi noorengo sobosobo oruwa. Nguro ngu, noore komo suwooyi sano enengo oowooyi duri-darini yanggangoni oorooteku, nguro bingami ero okoowato! Ngu hamoo oorengo!

⁷ Gome ingoyi! Yisas goboore kewoorokuri ombuwa! Ngundiro ombutoni ngu, oni bidodo enengo doongeyembo kenowanggo. Ngundiro tero, oni kuri ene sanggawero ureyingoku nguya kenowanggo. Oni simoo bare merako ngano oorootekingoku, ngundo ngu, Yisasdo ko teyingo ngu ingoro, nguro nowoondoyi urungga tewanggo. Oo ngu hamoo oorengo ngundiro tunootewa!

⁸ Oo Bidodo Simburi, Anut, ngundo ngandiro eyingyo. Nondo nangge no kuri amana damon-imonggo ko wengamo nguya nondo nangge ooroote, ero eyingyo. Ngu hamoo Oo Bidodo Simburi ngu kuri oruwoku, ko, ataga nguya oorooteku, kootuyisina ko ombuwa. Ene Anut yanggangoni urunggadodo.

Yondo Gabono Krayis Kenoyingo

⁹ No Yon, no yengo Kristen dobooye, noorengododo Krayisro nowoondonanimoo hamoo teyingo nguro ngu noore gobooro, kowuri koorowooro, towootowooro yanggangoni nguya gobooro ootooro, noore Anut mande muriningga ngundo enengo simoo bare soboyerooteku, nguno uro, ootooro oruwato. Nondo Anutro mande oni simoo bareno yootunoro wesiyoro ero, ko, Yisasdo oo hamoomu etunerootoni nguya, eneno etuyerootoowe ngu, asa, nguro oni no noyoro, Patmos meradonimo, ngano ya biyomimo ngundiro noyokootoyi oorooteno.

¹⁰ Sande naruno, Yuka Kundingiyimboro yanggangoni, ngundo nono tunootetoni, kootunesinanggo manggowo gura yanggango etoni, no ingootoowe, ungu ngguyi ngundiro ingowono.

¹¹ Ngu manggowooga, ngundo ngandiro eyingo. Ge oo bidodo kenooteku ngu, ge komo so uyimo nakangoya, soweyootooga, Kristen yowuru kandegura gidemboero erayaga Epesas, Samerna, Pegamum, Tayatara, Piladelpiya, Sardis, Leyodisiyano soweyootooga oorowuni. Ero eyingo.

¹²⁻¹³ Asa, no ngundiro ingoro, yowooren-goro, ngu oningga mande nono ewoku ngu kenootoowe, soru Lam gol kandegura gidemboero eraya oodoni, Lam ngu kewooroko oni gura oruwu. Ngu oningga ngu, Anutro Nangoni Oni Kirarongo kenowono. Ene towi pirungga kutuwootoni, keyimo utoni, Let gol gosingowoore kowooro gosiyoyingo.

¹⁴ Enengo tabango uyi sarayi ngu goboorem-bare ngundiro. Doongeyi ngu de soru dedeku ngundiro.

¹⁵ Keyi ngu soru oorengo degido ngundiro. Enengo manggowo ngguyi ingootowe, sono turi ngguyi ngundiro.

¹⁶ Ene kandeyi koondosina ngu tootu kandegura gidemboro eraya dowooro, ko manggowoomo duge kuningo gide gide oruwo. Enengo omukumundoongo ngu sa kewooro yanggango oorengo yeteku ngundiro.

¹⁷⁻¹⁸ No ngu oo ngu kenoro soriyokoro, keyi damonimo ukero, uro, oni kumooyingo ngundiro teyingo. Ngundiro tetoowe, ene kandeyi koondosinanggo nodowooro eyingo. Ge ma sosorewero. Nondo nangge, no kuri amana damonimonggo ko wengamo nguya, nondo nangge oorooteno. Kurimi no kumoowonomu, ko ataga keta ootooro, yade oororo, kootuyisina nguya sugi sugi oruwano. Noso nangge oni kumooweroyi rogo teweroyi nguro sobosobo, ko, nondo yanggangododo oni soweyerootowe, Setanro ende biyomimo uweroyi nguro nguya sobosobo.

¹⁹ Nguro ngu, ge komo oo ataga tunooteweroyi, ko kootuyisina tunootewaku, ngu bidodo kenowoku, ngu nakango.

²⁰ Ge kandene koondosina tootu kandegura gidemboro eraya kenoro, ko, gol soru lam kandegura gidemboro eraya kenowoku, ngu mande adingayi, nguro damoni ngu ngandiro: Tootu kandegura gidemboro eraya ngu sambono oni Kristen yowuru kandegura gidemboro eraya

nguro sobosobo; soru lam kandegura gidemboro eraya ngu, Kristen yowuru kandegura gidemboro eraya ngu. Ngundiro eyingo.

2

Epesas Kristen Oni Watangga Oorootenggoku, Nguro Mande Soweyoyingo

¹ Krayisdo eyingo. Yon, gedo nga mandega nga nakangoya soweyootooga, sambono oni Engel Epesas yowuru soboworo oorooteku, nguno oorowuni. Nga mandega nga ngandiro. Nga mandega nga Yisas kandeyi koondosina tootu kandegura gidemboro eraya doworo, ene gol lam soru kandegura gidemboro eraya ngu ke-wooroko oodoni, ngunonggo no nga mandega nga yeno soweyooteno.

² No kuri ingooteno. Ngu ye Epesas oni simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo yengo muri, ko, kowuri tetenggoku nguya kuri ingowono. Yengo nowoondoyemo hamoo teyingo nguno yanggango dikaro, ngunonggo oni muri biyomi tetenggoku, ngu yoyokootenggo. Ngundiro oni, ngundo ye ganayeroro etenggo. Noore Anutro Aposel oni kirarongo nangge etenggo. Ene yengombo muriye kenoro wirikoro ingootenggoku, ngu nguya Anutro Aposel oni kini. Ene godange oni nangge.

³ Yo, no ingootenoku ngu, ye no oowoonemboro nowoondoyemo hamoo teyingo ngu yanggango tero, ngunonggo kowuri urungga kooroworo, ye ma kiyayi yetenggo.

⁴ Ene ngundiro nguro, no ye yeyondandandango, nguro oo gura no kowuri ingooteno. Ye amana nowoondoyemo hamoo teyingo nguno ngu, nowoondoye bidodo nguno yewonggo. Ene ataga ngu muri metemingga ngu yokowonggo.

⁵ Ye kuri muri gomemu teyingo, nguro ingondudu teyi. Ye ngu muringga ngu bidodo yokoro, ye kuri songo oriroko saro oorootenggo. Ngundiro nguro, ye komo nga weti mbumbuwa tetenggoku nga yokoya, nowoondoye yowooren-gooteningga, muri gome kuri tewonggoku, ngu ko teyi. Ngundiro ma tetoyi ngu, asa, no yeno noro soru lam (Yuka Kundingiyi) oorooteku ngu andangero yootoowe, ye oreriko oruwanggo.

⁶ Ene muri metemi tero oorooteku, ngu ngandiro. Ye ngu noya Nikoletiyan oni watangga, nguro muriye biyomi oorengo nguya ronggeyootenggo.

⁷ Arisa, oni sodeyidodo ngu, ene komo mande nga ingoni! Yuka Kundingiyimbo Kristen oni yowuru, ngu ero etuyeroro eyingo. Ene oni enengo newendemo hamoo teyingo, nguno yanggango dikaro oode ngu, asa, ene mete sambo endemo kongga nguno oorero, de tanggori gome Anut doongeyimo keta sugi sugi oruweroyi oorooteku, ngu newanggo. Ero eyingo.

Samerna Kristen Oni Watangga Oorooteng-goku, Nguro Mande Soweyoyingo

⁸ Nga mandega nga nakangoya soweyootooga, sambono oni Engel Samerna yowuru sobowooro oorooteku, nguno oorowuni. Nga mandega nga ngu, Yisasonggo ombute. Ngundo nangge,

kuri amana damonimonggo ko wengamo nguya, ngundo nangge oorootu. Ene kuri kumooworomu, ko ataga ene keta oorooteku, ngundo nga mandega nga yeno soweyootu.

⁹ No yeno kowuri ogingo oo tunootetoni ingootenggoku, ngu no ingooteno. Nguro ngu, no ingootenoku ngu, ye merako ngano keta oruweroyi oo sitowi urungga kini, bodaga nangge yootenggo. Ene Anutdo ye hoorooweyeroro, kumana urungga yunootu. Ene ngu oni watangga ngundo noore Yuda oni Anutromu ero etenggo. Ngundiromu, ene ye yomooyinoro mande biyomi etenggoku, nguro ene noromu kini, ene Setanro keyimo oni nangge.

¹⁰ Naru bodagano, nowoondoyemo hamoo teyingo nguro towooyeroro, ogingo yowanggo. Ene ye nguro ma sosorewero. Ye kewooroyemo oni gidarega Setando towooyeroro, enengo ya biyomimo yoyetoni, naru kande eraya oruwanggo. Ene ye komo ngu nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu yanggango dowooro, yade oororo kumoowanggo. Ye ngundiro tetoyi ngu, nondo keta sugi sugi oruweroyi ngu kingo oorengo duwoo yunowano.

¹¹ Asa, oni sodeyidodo mande nga gome ingoweroyi ngu, ene komo mande gome Yuka Kundingiyimbo Kristen oni yowuruno eteku, ngu gome ingyoyi! Oni ene newendemo hamoo ngu yanggango dowooro, oorooteku ngu, ngundo Setanro ende biyomimo nguno ma oorowuwa. Hamoo oorengo kini! Ero eyingo.

Pegamum Kristen Oni Watangga Oorooteng-goku, Nguro Mande Soweyoyingo

¹² Nga mandega nga nakangoya, soweyootooga, sambono oni Engel Pegamum yowuru soboworo oorooteku, nguno oorowuni. Nga mandega nga, Yisas ene duge piru guranangge ngu kuningo gide gide, ngunonggo soweyootoni ombute.

¹³ No kuri ingootenoku ngu, yengo ende ngu Setanno yambo mande urungga tero oorooteng-goku, nguro musiyo. Ene ye noro oowoone gome doworo, nguro nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro no oowoone ma oongootenggo. Ene kurimi oni oowooyi Andipas, ngu yengo endemo nguno oodoni ngu, enengo newendemo hamoo teyingo nguro ureyi kumooyingo. Ndadiro nguro? Yengo ende ngu Setanro musiyo. Nga naruno nguya, ye ngu noro nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu yanggango ootooro, nguro no oowoone ma oongootenggo.

¹⁴ Ngundiro nguro, nondo oo gidarega yendo tetoyi, kenowonoku, no nguro kowuri ingooteno. No mande oo nguro yeno ewero. Oni gidarega Pegamum oorootenggoku ngu, ene mbooro go-dange oowooyi Belam, nguro murini yanggango doworo, ngunonggo ene oni oowooyi Belak etungoyingo. Ngundo ngu, Iserel oni simoo bare ganaganayeroro yoyootoyi, weti mbumbuwa tero, mbooro biyomi nguno wooro yeweroyi oowari ngu nero, ene sebobarese muri biyomi nguya tetenggo.

¹⁵ Ngundiro nguro, oni gidarega ye ke-wooroyemo oorootenggoku, ngundo Nikoletiyan

garo muriye biyomi etuyeroyingongga, ngu nange keyootenggo.

¹⁶ Nguro ngu, ye komo nowoondoyemo hamoo teya, yowoorengoya, ngu muri biyomingga ngu yokoyi. Ngundiro ma tewanggoku ngu, asa, no sodedomangge yeno tunootero, omburo, duge piru guranangge ngu kuningo gide gide manggonemo oorooteku, ngando ngu, oni nguya ebe urewato.

¹⁷ Arisa, oni sodeyidodo ngu, ene komo mande nga Yuka Kundingiyimbo Kristen yowuruno eteku nga, gome ingoni. Oni ene newendemo hamoo teyingo ngu yanggango dowooro, dikaro oode ngu, asa, nondo ngu oningga ngu sambono oowari, ene kuri ma kenoyingomu, ngu inootoowe newa. Ene nguya digi sarayi bodaga inowanoku, nguno oowooyi keta nakangoyingo oorooteku, oni digi yowokungga, ngundo nange kenoro, oowooyi keta ngu ingowa. Ero eyingo.

Tayatara Kristen Oni Watangga Oorooteng-goku Nguro Mande Soweyoyingo

¹⁸ Nga mandega nga nakangoya soweyootooga, sambono oni Engel Tayatara yowuru sobowooro oorooteku, nguno oorowuni. Anutro Nangoni ngundo nga mandega nga yeno soweyoote. Enengo doongeyi ngu de soru ngundiro. Enengo keyi ngu Ayen koorongguyi wadori ngundiro gome oorengo.

¹⁹ No yengo muriye tetenggoku, ngu bidodo kuri ingomukooteno. Yengo nowoondoyemo hamoo teyingo, ko, oni songomboro nowoondoyi teyingo muringga ngu, no kuri ingoyingo. Ye ko tero, noro owoonemonggo oni

hoorooweyerootenggoku, nguro onindo kowuri ye yunootoyi, ye nguno yanggango dikaro, kowuri koorowootenggo. Ngundiro muri gome ngu koretero tewonggoku ngu, ataga ngu dagaro urungga oorengo tetoyi tunootete.

²⁰ Ene no ye yosanggawero mande gura ewano. Ye bare oowooyi Yesebel, ngu yokootoyi, yeya oorootete. Ngu barega, ngundo ngandiro ete. No Anutro ingondudu eyingo bare. Ngundiro ewoku ngu, ene godange mande nangge eyingo. Ngu barega ngundo noro ko oni muri biyomi oorengo etuyerooni, ene sebobarese muringga ngu keyoro, tero, ngunonggo ene mbooro biyomi nguro wooro yeweroyi oowari nusako ngu netenggo. Nero, nguro ene weti mbumbuwa tetenggo.

²¹ Nondo ene newende yowoorengoweroyim-boro naru inootoowe oode, ene enengo sebobarese murini biyomingga ngu ma yokoro, ene newende yowoorengoyingo.

²² Ngundiro nguro, ene muri biyomi ma yokootoni ngu, asa, nondo sayi ogingododo urungga ngu barega ngu inoro, ko, oni eneya endeyootenggoku ngu, ene nowoondoye ma yowoorengowanggoku ngu, nondo ene nguya sayi ogingododo urungga, ene yunootoowe yowanggo.

²³ Nguro ngu, nondo enengo simoongo nguya urewe kumoowanggo. Asa, ngundiro tetoowe ngu, Kristen oni simoo bare bidodo nguno kenoro ingowanggo. Ingootoyi, oniro ingonduduye nowoondoye newendemo ngu bidodo wirikoro ingooteno. Ingootoowe, oo biyomi bidodo ye tewanggoku, ngu songo songo ngundiro gumi

teyunowano.

²⁴⁻²⁵ Ene ataga Kristen oni simoo bare gidarega Tayatarano oorootenggoku, ye ngu barega nguro mande murini biyomi nguno ma uro, ko Setanro murini biyomi kombiteyingo ngu bidodoboro ingondudu ma tero tetenggo, eyingo. Ye ngu oni nguro, yeno ngandiro eteno. Ye komo Yisasro nowoondoyemo hamoo teyingongga, ngu komo yanggango dowooro, yade yade oororo, no ko tunooteyingo naruno, ngu nangge dowooro, oodoyi ngu, asa, no kowuri gura ye ma yunowano.

²⁶ Oni enengo nowoondoyemo hamoo teyingo ngu yanggango dowooro, dikaro ootooro, ngunonggo noro ko rogo oo tero yunowonomu, ngu tero, keyoro oodoyi ngu, asa, naru wenga oorengomo ngu, no ngu oni ngu noro yanggangone urungga yunowano. Yunootoowe ngu, oni simoo bare mera bidodoboro tabango oniye tunootero, ngundo soboyerowanggo.

²⁷ Anutro mandeno eneno ngandiro eyingo.

Ngu oni ngundo oni simoo bare yanggango soboyerootoyi, onindo oni gura usudogo Ayen dowooro, ngundo yutoyi, ngundiro yanggango soboyerowanggo.

Ngundiro soboyeroro, oni bidodo wirikoyerowaku ngu, mera kumbe usosowootoyi sosorango yeteku ngundiro. Ero eyingo. (Sam 2:9)

Awane sambo endemo oorooteku, ngundo ko no (Yisas) nunoyingo. Ngundiro nangge, ngu oni nguyaya no hooroweneroro, ko ngundiro nangge tewanggo.

28 Ngu oni ngu nondo suwoononggoboro tootu tamarita yunowano. Ngu damoni ngandiro: Ene Yisasya sugi sugi oruwanggo.

29 Asa, oni ene sodeyidodo mande ingoweroyi tetoningga ngu, ene komo nga mandega nga Yuka Kundingimbo Kristen oni simoo bareya eteku nga ngu, ene komo gome ingoni! Ero eyingo.

3

Sardis Kristen Oni Watangga Oorootenggoku Nguro Mande Soweoyingo

1 Nga mandega nga nakangoya soweoyootooga, sambono oni Engel Sardis Kristen yowuru ngu soboworo oorooteku, nguno oorowuni. Oningga (Yisas), ene Anutro Yuka Kundingiyi kandegura gidembo eraya dowooteku ngu, ko ene tootu kandegura gidembo eraya doworo oorooteku, ngundo yeno mande ngandiro soweoyote, ero eyingo. No kuri ingooteno. Ye no owoonemo ko tetenggoku, nguno kuri ingowono. Oni owooyingga ngu ingondudu tetenggoku, ngu yendo noro ko gome oorengo tetenggo, ero ingootenggo. Ene ngu hamoo oorengo kini. Ye kuri hamoo mande ngu yokoyingo.

2 Ye ootoogeya ingoyi! Yengo Kristen muriye ngu kinitewero teteku, nguro ye komo yanggango teyunoyi. Yengo muriye bidodo tetenggoku, ngu nondo kenootowe, noro Anut doongeyimo nengo kini.

3 Ye kuri Anutro Mande Keta Mesarango ngu ye kuri ingoro yowonggo. Asa, ye mandeni

ngu komo ingonduduyemo ko ingondudu teya, gome sobowooya, nowoondoye yowoorengoya, Anutro mande ngu keyoyi. Ye wetoro oode ma ootoogetoyi ngu, asa, no yeno yakaka oni ngundiro windogayi tunootewano. Noro narune wirikoyeroweroyiga ngu, ye ma ingootenggo. Ye nowoondoye ngu towikumba sugabododo ngundiro.

⁴ Nguro ngu, Sardis Kristen oni gidarega ye ke-wooroyemo oorootenggoku, ene ngundiro nguya kini. Ngu oni ngu, enengo nowoondoye hamoo teyingo ngu sarayi oorengo. Nowoondoye ngu towi nengguro sarayi oorengo, ngu ngundiro. Ngu oni ngu, noya endeyoro oruwato.

⁵ Oni ene nowoondoyemo hamoo teyingo, ngu yanggango oorengo dowooro, dikaro oorootenggoku ngu, asa, nondo kumba sarayi ngu, ene yunoro, ko, nondo enengo oowooye sambo endemo so uyimo simoo bare keta oruweroyi oowooye nakangootenoku, nguno oruwa. No enengo oowooye ma toongoowano. Kini, nondo enengo oowooye noro Awanemo, ko, enengo sambono Engel oni nguya, ngu tunoo yootunoro ewano.

⁶ Asa, oni sodeyedodo mande ingoweroyi gome ngu, ye komo Anutro Yukanimbo Kristen simoo bare yowuru musiyo bidadomo mande eteku nga, gome ingoyi! Ero eyingo.

Piladelpiya Kristen Oni Watangga Oorootenggoku Nguro Mande Soweoyingo

⁷ Nga mandega nga nakangoya soweoyooowega, sambono oni Engel Piladelpiya Kristen yowuru ngu sobowooro oorooteku,

nguno oorowuni. Ngu ngandiro: Nondo kundingiyi oorengo (Yisas), ko, no oo teweroyi etenoku ngu, ngu no hamoo temukooteno. Nondo Yerusalem ende ketangga sambono oorooteku, nguro sobosobo koreteyingo oodoowe, kuri Dewitdo oruwoku ngundiro. Nondo yamuko goosootoowe ngu, oni gurado mete ko ma goodoowa. Ngundiro nangge, no yamuko goodootoowe ngu, oni gurado mete yamuko ngu goosoweroyi nguya kini. Yisasdo nga mandega nga ero nakangowo.

⁸ Yendo no owoonemo ko bidodo tetenggoku ngu, no kuri ingowono. Nguro no yengo hoorooweyerootoowe, ngunonggo oni gidarega nguya yedodo nowoondoyemo hamoo tewanggoku, nguno ombuwanggo. Oni gurado ngu mete yengo ko ngu ma gosiyerowa. Yengo watangga nguno, ye oni simoo bare oowooyingga kini, ene ye oni kewooroyemo, no oowoone yootunoro, ewero ngu, ene ma sosoreyingo.

⁹ Nguro ngu, ye ingootenggoku ngu, Yuda oni watangga ngu Setanro mandeni keyoro, ngunonggo ngandiro etenggo. Noore Yuda oni nguro soweni. Ngundiro etenggoku, ene Anutdo ene ko yoyoweroyi oningga rogo teyingo, nguno nowoondoyemo hamoo ma teyingomu, nguro hamoo oorengo, ene Yuda oni kini. Ene godange oni nangge. Nguro ngu, ye ingoyi! No ngu oni ngu yoyewe, ene omburo, yengo oowooye bingami ngu okoowanggo. No yengo gome ingooteno, ero eyingo.

¹⁰ Ye ngu noro mandene gome dowooro, keyoro, ngunonggo yanggango dikaro, kowuri

bidodo yeno ombutoni koorowoowonggo. Ngundiro nguro, naru wengamo Setanro towoo towoo oni simoo bare merako ngano oorootenggoku, ngu towootowoongga ngu yeno ma tunootewa.

¹¹ Nguro ye gome ingoyi! No yeno sodedo-mangge tunootewano. Nguro yengo nowoon-doyemo hamoo teyingongga oorooteku, ngu gome yanggango dowootoyi, nguro oni gurado ngu ooga ngu ma yomburiyowa. Ye ngundiro tetoyi ngu, asa, yengo suwooyi sano keta oruweroyiga, ngu kingo oo duwoo yoweroyi ngundiro yowanggo.

¹² Asa, oni ene newendemo hamoo teyingo nguro yanggango dowooro, dikaro oodoni ngu, nondo ene yanggango yewe, noro Anutga, nguro yowuru ya Tembel nguro nonggini ngundiro yewe dikawa. Nguno ngu, ene suwooyi sano oruwa. Ngu oningga ngu, ene Anutromu, ko ene Yerusalem ende ketangga sambononggo ombuyingomu, nguno sugi sugi oruwa. Noro oowoone keta nguya ngu oningga inowano.

¹³ Asa, oni sodeyedodo mande ingoweroyi gome ngu, ye komo Anutro Yukanimbo Kristen simoo bare watangga ngu bidodomo mande eteku nga, gome ingoyi! Ero eyingo.

Leyodisiya Kristen Oni Watangga Oorootenggoku, Nguro Mande Soweyoying

¹⁴ Nga mandega nga nakangoya soweyootooga, sambono oni Engel Leyodisiya Kristen watangga ngu sobowooro oorooteku, nguno oorowuni. No (Yisas) hamoo mande ngaro Simburi. Nondo ngu Anutro mande ngu nenengo suwooyi sano

yootunoro eteno. No ngu, oo bidodo Anutdo yeyingo nguro Simburi. Nguro ngu, nondo nga mandega nga yeno soweyoro eteno.

¹⁵⁻¹⁶ No yengo muriye tetenggoku, ngu kuri ingootenoku ngu, ye nowoondoye gingo kini (nowoondoye hamoo ma teyingo oni ngundiro); ko, yengo nowoondoye kookingo oorengo nguya kini (oni nowoondoyemo hamoo teyingo oorengo ngundiro). Yo, ye yanggango no ma keneroro, noro ko nguya yanggango ma dowooro tetenggo. Kini, ye ngu wata eragano ngu kewoorokono oorootenggo. Ngundiro nguro, nowoondone kowuri urungga ingoro, nguro no mindeweroyi teteno.

¹⁷ Ye ngandiro ingondudu tero, etenggo. Noorengo wimbunanimo nangge, noore digi beye, sitowi urungga yoro, Anut doongeyimo no oni nenengo oorooteto, ero ingootenggo. Nguro noore oo guraro ma wenonoro, ero ingootenggo. Ngundiro ingoro, nguro ye yengombo oowooye bingamiye okootenggo. Ene ye ma ingootenggo. No doongenemo ngu, ye angoyi oni oorengo tero, doongeye kiringo yero, mbirimбири oorootenggoku ngundiro.

¹⁸ Asa, ataga no yeno yootunoro ewero. Ye noro nowoondoyemo hamoo teyingo yanggango yetoyi ngu, hamoo gol ngundiro. Ye ngundiro tetoyi ngu, noro Yukane ngundo ye gome soboyerowa. Ye sitowiyedodo tewero ngu, asa, ye komo noro gol hamoongga kuri karo yomosiyoingongga ngu uriyoyi. Asa, ye mete kumba sarayi (nowoondoye sarayi) ngu uriyoro, kutuwooro yemuro ngu, ye mbirimбири ootooro,

ma oyimo yowanggo. Ye mete doongeyembo Marasin uriyoro doongeyemo yetoyi, mete tetoni, gome doongetewanggo.

¹⁹ Oni gidarega no nowoondone ene yunoro ngu, asa, nondo enengo muriye biyomingga, nguro mamanayeroro, yoyoro yoonenengoyerowano. Nguro ngu, ye komo yengo muriye biyomi ngu bidodo wirikoya, ingoya ngu, nowoondoye yowoorengoyi.

²⁰ Ye gome ingoyi! No yengo nowoondoyeboro yamukoyi ngu dabemimo ootooro, ngunonggo no yengo nowoondoyemo ombuwero, nguro no yokakasangoro oorooteno. Oni gurado ngu noro manggone ingoro, no negonerootoni ngu, asa, no yani newendemo (nowoondoye newendemo uweroyi) uro, eneya oowari gobooro nero, ene no eneya gobooro oruwato.

²¹ Kristen oni ene Setanro towootowooni nguno yanggango dikaro, dagaro ngu, asa, ene mete noro sobosobo yaba bibiteweroyi, ngusina bingaminidodo nguno gobooro bibitewato. Kuri no nguya Setanro towootowoo ngu yanggango tero, dagatoowe, nguro Awanembo yaba bingaminidodo bibiteweroyi musiyosina, no nunootoni bibitetero.

²² Asa, oni sodeyedodo mande ingoweroyi gome ngu, ye komo Anutro Yukanimbo Kristen simoo bare watangga ngu bidodomo mande eteku nga, gome ingoyi! Ero eyingo.

4

Sambo Endemo Yambo Mande Teweroyi, Nguro Gabogaboyi

¹ Nga naru ngaro mande kinitetoni ngu, asa, sambo endeboro yamukoyi goosootoni, nguwoore no Yon oo gaboya gaboya kenowono. Ngundiro kenootoowe, ngunonggo manggowo gura kuri ingowonoku manggowoogaku, ungu ngguyi ngundiro etoni ingootoowe, eyingo. Ge ngano ooretooga, nondo oo bidodo kootu tunooteweroyi, ngu etunggeroowe, ero eyingo.

² Sodedomangge Anutro Yukani nono omburo, yanggango nunootoni, nguno sambo ende nguro sobosobo yaba gomengga kenootoowe, nguno oni gura bibiteyingo.

³ Oni yaba bingamidodo bibitewokungga, ngu no kenootoowe, enengo goweyi ngu digi nakanakangoyingo oo wadori oowooyi Yaspaa, ko, digi suku oowooyi Koniliyon ngundiro kenoyingo. Wowo ngundo ngu, digi gome titoyingga oowooyi Emeral ngundiro, ngundo enengo yaba gomengga ngu pawangoro oriyingo.

⁴ Yaba bingamidodo ngu, onibiga ko namoraya nguya (24) bibiteweroyi, ngundo Anutro yaba duridaridodo kewooroko urungga oorooteku, ngu pawangoro oodoyi, ko, oni tabango onibiga ko namoraya nguya (24) ngundo ngu sanganimu bibiteyingo. Ngu tabango oniku ngu, ene nengguro sarayi oorengo tero, ko gome tewonggoku, nguro gol tomokuyi ngu tabayemo kutuwooyingo.

⁵ Yaba bingamidodo ngunonggo gusiro nguyi ingoro, ko yowari nguya tero, toongetoni kenoyingo. Ngundiro tetoni, ngu ingowono. Yaba omukumundoongosina nguno soru himi kandegura gidemboro eraya oruwonggoku, ngu Anutro

Yukani nguro koni kandegura gidemboro eraya ko teyingo nguro gabogaboyi.

⁶ Yaba bingaminidodo bibiteweroyi omukumundoongosina oo gura nguya oruwo. Ngungga ngu, sono koongeyingo urungga ngu oo komboni (Galas), ngundiro gome himi oorengo. Oo namoraya keta oorootenggoku, Anutdo sambo endemo yewoku, ngundo yaba bingaminidodo ngu pawangoyingo. Ngu Oo Keta oorootenggoku, ngu kootuyesina, nomoyesina nguya doongeye oowooyingga oorengo oorootenggo.

⁷ Oo keta namoraya oorootenggoku, nguro ko-reteroga ngu Layon ngundiro; erayayiga ngu, Bulmakawu ngundiro; kabusayiga ngu, oni omukumundooye ngundiro; namorayayiga ngu, punggi urungga ngundiro bawooro oorooto.

⁸ Oo Keta Oorootenggoku namorayaga ngu, ene songomo songomo, wireye kandegura gidemboro guranangge oorootenggo. Ngu wireye bidodomo ngu, sanganisina newendesina nguya doongeyedodo nangge oorootenggo. Suwoono, sano, naru bidodo, ene yambo ngandiro Anutno utoorootenggo. Ene ngundiro tero ma kengetenggo.

Ge noorengo Anut Oo Bidodo Simburi Simbunani. Ge Oo Bidodoboro Simburi nguro oni bidodo bingamingge ero okootenggoku ngu, ge yanggangonggedodo oorengo. Ge Kundingiyi, Kundingiyi, Kundingiyi oorengo! Ge kuri oruwoku, ataga nguya oorooto. Ngundo nangge, kootuyisina ko ombuwa. Ero eyingo.

⁹ Anut suwooyi sano keta oorootekungga, ngundo enengo yaba bingaminidodo nguno bib-

itetoni, Oo Keta Oorootenggoku namorayaga, ngundo narudodomo Anut oowooyi bingami duridaridodo, ngu ero okooro, eneno esooteyingo.

¹⁰ Ngundiro tetoyi, ngu tabango oni onibiga ko namoraya nguya (24), ngu enengo yaba bingamidodo nguno bibitero, ene Anutno yambo mande tero, keyi damonimo boodo oondoogero, enengo gol tomoku ngu yoro, Anut suwooyi sano keta oorootekungga, keyimo yero, nguro bingamini, ero okooro, ngu ngandiro etenggo.

¹¹ Ge noorengo Oo Bidodo Simburi Simbunani Anut urungga oorengo! Ge Oo Bidodoboro Simburi, nguro noore mete oni bidodo nowoondonani ngu, komo gengo duridarige oowoongge, ngu ero okoowato. Ndatero nguro, ge yanggangonggedodo oorengo! Gengo ingondudunonggo nangge oo bidodo yemukootoyi oorootenggoku, nguro Simbuye, ero eyingo.

5

Oo Kootuyisina tunooteweroyi Ngu Bukno Oodoni, Nguro Roogootero Gosiyoyingo

¹ Anut enengo yaba gomemo bibitero, kandeyi koondosina nguno, buk wagayingongga oodoni, nondo Yon kenowono. Buk ngu newendesina sanganisina nguya nakangoyingomu ngu oodoni, ngu sunggi kandegura gidemboro eraya yero, roogo tero gosiyoyingo, nguro onindo buk newendemo mete ma kandangewanggo.

² Ngundiro oodoni, no sambono Engel oni yanggonganidodoga kenootoowe, ene manggaru tero eyingo. Oni onendo ene mete ngu buk wagayingongga, ngu sunggidodo ngu mete oomboongewa? Ero eyingo.

³ Ngundiro etoni, ene oni gura sambo endemo oorooteku, oni merako ngano oorooteku, ko, oni mera newendemo kumootoyi mereyerooyi oorooteku, ngundo mete buk wagayingongga, ngu sunggidodo oomboongero, wesiyoro, newendemo mande ngu kenoweroyi oni gura ma oorote.

⁴ Ngundiro nguro, oni gurado ngu bukga ngu kenondandangero, wesiyoweroyi nguro simburi nguya ma kenoro, nguro no sendoro biyobiyomi tewono.

⁵ Ngundiro tetoowe, tabango oni gurado nono eyingo. Ge sendo yokoya, gome ingo! Yuda soweno, ngunonggo oni soboyeroyingo oni (Yisas) tunootewoku, ngu Dewitro osiyi. Ngundo ene Setanya ebe yanggango oorengo utoro, enendo Setan dagawokuro, nguro ene mete ngu buk wagayingo sunggi ngu oomboongero wesiyowa. Ero eyingo.

⁶ Ngu naruno, no Yisas kenootoowe, dikaro oruwoku, ngu Sipsip nangoni udooyi kumooyingo ngundiro. Ene Oo Keta Oorootenggoku namorayaga, ko, tabango oni ngu kewooroyemo dikayingo. Ngu Sipsip Nangoningga ngu nggamari kandegura gidemboro eraya, ko, doongeyi kandegura gidemboro eraya oruwo. Ngungga ngu, Anutro Yukani nguro ko kandegura gidemboro eraya, nguro koye gura

gura ngu gabogaboyi. Anutdo ngu kongga ngu mera bidodomo soweyootoni oorowuyingo.

⁷ Sipsip Nangoningga, ngundo Anut enengo yaba bingamidodo nguno bibitetoni, ngu kandeyi koondosina buk wagayingongga oorooteku, ngu yoyingo.

⁸ Enendo yootoni, Oo Keta Oorootenggoku namorayaga ngu, ko, tabango oni onibiga ko namorayaga, ngudodo Sipsip Nangonimo bagootero, yambo mande teyingo. Tabango oni ngu bidodo songo songo Gita gura oowooyi Harup, ngu yoro, ko, koondo gol wadori oorengo wooro kundingiyi ndindingododo, ngu koondomo angero oruwo. Ngu wooro gome kundingiyi ndindingododoga, ngu ngandiro: oni simoo bare Anutno nowoondoyemo hamoo teyingo, nguro yemboongeyingo.

⁹ Ene yambo ketangga ngandiro ureyingo.

Hamoo oorengo, ge komo nga buk wagayingongga nga, enengo sunggi bidodo ge mete oomboongero yoro wesiyowa. Ndadiro nguro, onindo ge gudoyi kumooro, ngunonggo gengo sidu darogebo oniro weti mbumbuwa ngu uriyeroro ko yoyootoni, nguro Anut doongeyimo oni nenengo tunooteyingo. Yo, ge oni simoo bare merako ngano oorootenggoku, ngu oni sowe bidodo, ko, mande bungeye bidodo, ko, goweye gura gura bidodo, ngu uriyeroyingo.

¹⁰ Gedo oni simoo bare geno nowoondoye hamoo teyingo ngu tetoyi, noorengo Anutga nguno wooro yeyingo oni watangga tunooteyingo.

Ngundiro tero, ene merako oni ngaro sobosobo nguya tero oruwanggo. Ero eyingo.

11-12 Arisa, no ko doongetero, sambono Engel oni oowooyingga oorengo ma kandangeweroyi, ngu yeyoyingo. Ngu sambono Engel oni, ko, Oo Keta Oorootenggoku namorayaga, ko, tabango oni ngu bidodo Anutro yabani bingamidodo, ngu pawayeroro mena moguru urungga tero, yambo yanggango ureyingo ngu ingowonoku, ngu ngandiro:

Sipsip Nangoningga nga ngu, kuri onindo utoyi kumooyingo. Ngundiro nguro, ene komo mete yanggango bidodo yoro, ko, oo gome gomemu, ingoyingo gome nguya ko yanggango urungga oorengo yowa. Yo, ene mete oni bidadobo Sipsip Nangoni bingami ero okoro, ko, duridaranimboro nguya yootunoro ero, esooteyinootenggo. Ero eyingo.

13 Ngu naruno, no oo bidodo Anutdo yewoku ngu sambo endemo, merako ngano, ko, mera newendemo ameno, wendeyino nguya oorootenggoku, nguro nowoondoye bidodo eneno yambo utoro, etoyi, ingowonoku, ngu ngandiro:

Noorendo Anut enengo yaba bingaminimo bibitetoni, ko, Sipsip Nangoni (Yisas) nguya enengo oowooyari bingamiyari, ero okooteto. Suwooyi sano duridari ko yanggango ngu bidodo, ngu enengomu nangge! Ero eyingo.

14 Ngu Oo Keta Oorootenggoku namorayaga, ngundo eyingo. Ngu hamoo oorengo, etoyi, asa,

tabango onidodo ngu nguno bagootero, yambo mande tetenggo.

6

Sipsip Nangonimbo Buk Wagayingongga Nguro Sunggidodo Kandegura Gidemboro Eraya, Ngu Oomboongeyingo

¹ Ngu naruno nguno, no Yon Sipsip Nangoni kenootoowe, ngundo ngu bukga sunggidodo kandegura gidemboro erayagado gosiyoyingongga, ngu dowooro, sunggi koreterogaku oomboongetoni kenowono. Ene ngundiro tetoni, Oo Keta Oorootenggoku namorayaga, nguromu gurado manggaru tero, mande etoni, ngu ngguyi gusiro ngundiro etoni ingootoowe ngu, ge ombu, ero eyingo.

² No ngundiro ingoro doongetero, oni gura, ngundo Hos sarayingga ngu sanganimu bibiteyingo. Ene idi nasa dowooro, tomokuni gol tabangomo oodoni kenowono. Ene ebe utoro, dagayeroweroyimboro ooro, enendo kuri dagayeroyingo ngundiro.

³ Ngundiro tetoni ngu, asa, Sipsip Nangoni, ene sunggidodo erayayiga, ngu oomboongetoni, ingootoowe, Oo Keta Oorootenggoku namoraya, nguromu erayayiga ngundo manggaru tero eyingo. Ge ombu! Eyingo.

⁴ Ngundiro etoni, Hos gura dagoyi oorengongga tunooteyingo, ngu sanganimu oni bibiteyingo. Anutdo ngu oningga yanggangoni inowoku, nguro ngu oningga, ngundo oniro nowoondoye ayibi muri ngu andangero yokoyingo. Yokootoni,

nguro oni ene nowoondoye ebe urewero muri nguro hahangero, ebe ureweroyi nangge ingoro tetenggo. Oni Hos sanganimo bibitero, oorooteku ngu, ene duge pirungga, ngundo ebe ureweroyi kongga, nguro dowooyingo.

⁵ Ngundiro kenootowe, Sipsip Nangoningga, ngu buk nguro sunggidodo kabusayiga, ngu oomboongeyingo. Ngundiro oomboongetoni, ingootowe, asa, oo keta oruweroyi nguro kabusayigakundo eyingo, ge ombu, ero eyingo. Ngundiro etoni, no doongetero, Hos iriyongga kenowono. Hos sanganimo oni gura bibiteyingo, ngu kandeyimo oo kowuri wirikoweroyi (Skel) gura dowooyingo.

⁶ Asa, ngu naruno, no ingootowe, Oo Keta Oorootenggoku namorayaga, ngu kewooroyemo manggaru tero eyingo. Onindo sa gurananggeboru ko uriyi nguro beyeyi bidodo yoro, ngundo oowari bobodi nangge yorootenggo. Ene oniro oo urumi ko Wayin ngu ma yomburiyowero! Ero eyingo.

⁷ Sipsip Nangoni, ngundo bukro sunggidodo namorayayiga ngu oomboongetoni, ngu ingootowe, Oo Keta Oorooteku namorayiga, ngundo eyingo. Ge ombu! Ero eyingo.

⁸ Ngundiro etoni, no doongetetoowe, Hos goweyi mandoniyi gura tunooteyingo. Hos sanganimo, oni gura bibiteyingongga ngu oowooyi Kumoooweroyi, oni gura oowooyi Setanro Ende Biyomingga, ngundo kootu kootu dowoowero ombuyingo. Anutdo ngu oni erayaga ngu yanggango yunoyingo. Nguro ngu, dugebo sayi gura gura, ko, oowari kumooyingombo, nusako

kokimbo nguya mera bidodomo gumi namoraya, nguromu gurananggebo yomburiyeroro yurewari.

⁹ Ngu naruno, ene bukro sunggidodo kandegurayiga ngu oomboongetoni, doongetero, Kristen oni enengo nowoondoyemo hamoo tetoni yureyingomu, nguro gaboye Anutno wooro yeweroyi yaba ngu newendemo oorootenggoku, ngu yeyoyingo. Kurimi, ngu oni ngu Anutro mandeni gome dowooro, ngunonggo onino mande wesiyoro etuyerooyi, nguro mudi onindo yutoyi kumooyingo.

¹⁰ Kristen oni kumooyingo nguro gaboye, ngundo meno manggaru tero, ngandiro eyingo. Ge Oo Bidodo Simburi Simbunani, yanggan-gonggedodo kundingiyi oorengo, gengo muringga mandege ngu hamoo oorengo. Naru ndadiboro ge noorengo sidu daronani wendoyingonga, nguro mudi oni simoo bare merako ngano oorootenggoku, nguno gumi wirikoyeroro wendangewa? Ero eyingo.

¹¹ Ngundiro etoyi ngu, arisa, Anutdo kumba sarayi piru piru, ngu oniku kutuwooyunoro eyingo. Ye naru bodaga nangge kengetoyiga, yengo dobookuriye ko gobooroye ngu, Yisasro kirikiri oni nguro nowoondoyemo hamoo teyingo ngu nguya kumootoyigogo, nondo sunggi ero ewonoku kinitetoni ngu; asa, no gumi wendangero yunowano. Ero eyingo.

¹² Ngu naruno nguno, no kenootowe, ene bukro sunggidodo kandegura gidembo guranangge oomboongetoni, nguro mera nga bidodomo imimi urungga oorengo yoyingo. Ngu

naruno, sa ngu ooreri iriyo oorengo, ya gabuyi ngundiro tunooteyingo. Kombo nguya dagoyi oorengo sidudaro ngundiro tunooteyingo.

¹³ Ngu naruno, tootu bidodo merako sisoreyingo, de koonda tanggori doogo yanggango urunggado umamingootoni, pitiro sisoretaku ngundiro.

¹⁴ Sambo nguya oororo, wagaro kinitetoni, towi wagatenggoku ngundiro teyingo. Mera pupuridodo ko meradonidodo nguya, enengo musiyee oorengo ngu yokoro, woosoro, oororo omburo teyingo.

¹⁵ Ngundiro tetoyi ngu, mera nga sobosobo ko-reteyingo oniku, oni oowooyedodomu, me oniro tabango oniku, beye sitowiyedodo oni, yanggan-goyedodo oni, kingo kirikiri oniku, ko, oni bidodo kingo oorootenggoku ngu bidodo, merako ngano oruwanggoku, ngundo saro oororo, mera purimo oororo, digi woondokoyi newendemo kombitero, ko digi ururu kootuyesina nguya kombiteyingo.

¹⁶⁻¹⁷ Ene sosoreyingo urungga oorengo tero, mera pupuri, ko, digi ururu nguno meno manggaru tero, eyingo. Anut enengo yaba bingaminimo bibiteteku, ko, Sipsip Nangoni nguya nooreya sanggiri urungga teyingo. Nguro mera pupuri, digi ururu, yendo ombuya, noore wiriyeroya oongooyeroyi! Ndadiro nguro, ngu naru urungga oorengo, nguno erayaga, ngundo sanggiri-yari urungga oorengo, ngu nooreno gumi urungga oorengo tunooteyingo. Onendo nguno dikaro, yanggango yewa? Hamoo oorengo, noore yanggonganani eneya eneya kini, ero eyingo.

7

*Anutdo Iserel Oni 144,000 Rogoyerootoni,
Enengo Ko Teweroyimboro*

¹ Ngu naruno nguno, no Yon sambono Engel oni namoraya, mera urungga nga bidodo wenga wengamo dikaro, oodoyi kenoyingo. Kenoro, ene mera ngaro doogo namorayaga ngu yodowootoyi, nguro doogo ngu mera, wendeyi, ko, de nguya ngu uwootoni, ma umamingoyingo.

² Anutdo ngu Engel oni namorayaga, ngu yanggango oorengo yunoro, ngu kootuyisina mera sambo ngu yomburiyeroweroyimboro yoyeyingo. Ngu naruno ngu, sa ooretekusina nguno sambono Engel oni gura tunooteyingo. Anut keta oorooteku, ngundo ngu Engelngga, ngu kongga ngu teni, ero rogo teyingo. Ngundiro nguro, ngu sambono Engelngga, ngundo Engel namorayaga nguya meno manggaru tero eyingo.

³ Ye mera, de, wendeyi nguya sodedo ma yomburiyerowero. Noorendo koretero Anutro ko oni kembawasayemo, Anutro sunggi yero, yokootooye ngu, asa, kootuyisina ye mete oo ngu yomburiyoyi. Ero eyingo.

⁴ Ngu naruno, oni ndadiro Anutdo rogoyerowoku, ngu no ingowono. Ene Iserel oni sowengga ngu bidodomo (144,000) rogoyeroyingo, ngu ngandiro.

⁵⁻⁸ Yuda sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Ruben sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Gad sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Aser sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Naptalayi sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Manasa sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Simiyon sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Liwayi sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Isakar sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Sebulan sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Yosep sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Beniyamin sowengga ngunonggo 12,000 sunggidodo teyingo.

Kristen Oni Oowooyingga Oorengo Sambono Oorootenggoku, Ngu Ma Kandangeweroyi Nguro Mandeye

⁹ Ngu naruno nguno, no doongetero, oni simoo bare urungga oorengo ma kandangeweroyi, ngu yowuruwooro oodoyi yeyoyingo. Ngu oni simoo bare ngu oni sowe bidodoboro, oni mera bidodomonggo, oni goweyi gura gura bidodo, ko, mande bungeye gura gura bidodo, ngu oni bidodo, ene Anut yaba bingaminimo bibiteteku ngu doongeyimo, ko, Sipsip Nangoni doongeyimo nguya dikayingo. Ene kumba sarayi oorengo

yemuro kutuwooro, kandeyemo toonggo uyi dowooyingo.

¹⁰ Ngundiro dowooro, dikaro, meno manggaru tero, ngandiro eyingo. Noorengo Anut, enengo yaba bingaminidodo nguno bibitetoni, ko, Sipsip Nangoni ngundo noore ko yoyoyingo! Ero eyingo.

¹¹ Sambono Engel oniku Anutro yaba bingamini nguno pawangoro, dikatoyi, ko tabango oniku, ko Oo Keta Oorootenggoku oo namorayaga nguya pawayeroyingo. Ngu bidodo Anut tanggeyimo omukumundooyesinanggo bagootero, yambo mande tero eyingo.

¹² Ngu hamoo oorengo! Noore gengo oni oni tero, bingamingge okooro, gengo duridari-boro eteto. Ge nangge ingyoyingonggedodo, yanggangonggedodo, nguro ngu, noore geno esootero, bingamingge okoowato. Ge nangge noorengo Anut, suwooyi sano sugi sugi ootooro, oororo oruwa! Ngu hamoo oorengo! Ero eyingo.

¹³⁻¹⁴ Ngu naruno ngu, tabango oni gurado no sumoo nunoro eyingo. Ngu simoo bare kumba sarayi kutuwooro, oorootenggoku, ge ingooteku ngu onendo? Ge ingoote, ene ndanonggo mayero oorootenggo? Etoni, nondo gumi ewono. Kini, oni urungga, gedo etooga ingoowe. Ero etoowe, arisa, oni urungga ngundo ngandiro eyingo. Ngu oni ngu, naru wengamo, Setanro towootowoo wenga oorengongga, nguno enengo nowoondoyemo hamoo teyingongga, nguno yureyi kumooyingo. Ngu kuri Sipsip Nangoningga nguro sidudarowo, ngundo enengo

nowoondoye towikumbaye nguya sonowootoni, sarayi tunooteyingo.

¹⁵ Arisa, ene Anut doongeyimo dikaro oorootenggo. Nguno ngu, suwooyi sano, ene Anutya gobooro ootooro, koni teyinootenggo. Ngundiro tetoyi, Anutdo enengo yaba bingaminidodo nguno bibitero, ngunonggo ene gome soboyerote.

¹⁶ Ngundiro soboyeroro oodoni, ene oowariro, sonoro, ko ma ingowanggo. Sa kookingo, oo gurado nguya, goweye ko ma yoodewa.

¹⁷ Ndadiro nguro, Sipsip Nangonimbo ene Anutro yaba bingaminidodo tanggeyimo ootooro, ngunonggo ene gome soboyeroro oorote. Ene ngunonggo yoyoro, sono omungo gomengga suwooyi sano ngundiro oorero, noore keta oruweroyi ngu yunootoni, oorooteku, nguno oni yoyoro ombuwa. Anutdo oni enengo kowuriye bidodo andangeyunootoni, ene ko ma sendowanggo. Ero eyingo.

8

Sipsip Nangonimbo Bukro Sunggiyi Kandegura Gidemboro Erayayigaku Oomboongeyingo

¹ Ngu naruno nguno, Sipsip Nangoni ene bukro sunggiyi kandegura gidemboro erayayiga ngu oomboongeyingo. Ngundiro tetoni ngu, sambono oo oorootenggoku ngu bidodo, ari nggiringgara kini oororo, naru bodaga (1/2 Awuwa) nenetero oriyingo.

² Ngu naruno, no Yon sambono Engel oni kandegura gidemboro eraya Anut doongeyimo dikatoyi, Anutdo unggu guranangge nangge Engel oni ngu yunootoni yeyowono.

³ Ngundiro tetoni ngu, sambono Engel oni gurado, Anutro wooro yeweroyi nombo tanggeyimo omburo dikayingo. Nguno dikaro, ene wooro yeweroyi gol koondoyi wadori oorengo ngu dowootoni, Anutdo sambono Engel oni de sidumi ngundo wooro kundingiyi ndindingododo ooreroruwoku, ngu oowooyingga inoyingo. Engel onindo ngundiro dowooro, Kristen simoo barero yemboonetenggoku nguro wooroyi nguya yowuruwooro, dowooro, Anutro yaba bingaminidodo ngu omukumundoongosina nguno wooro yeyingo.

⁴ Ngu wooro kundingiyi, ndindingododo ngu, ko Kristen oniro yemboongeweroyidodo ngu bidodo yowuruwooro, Engeldo dowootoni, ngunonggo Anut doongeyimo ooreyingo.

⁵ Ngundiro tero, asa, Engel onindo gol koondo wadori oorengo nguno wooro kundingiyi ndindingododomu oorooteku, ngu yoro, ene wooro yeweroyi musiyomo, ngunonggo de dogoni yoro, gol koondoyimo yetoni, angero ooretoni, yoro, merako oorongootoni uyingo. Utoni ngu, nguno gusiro ngguyi urungga utoni, ngguyi gura gura, yowari urungga soru ooretoni, ko, mera imimi yoyingo.

Sambono Engel Oni Unggu Uwooyingo

⁶ Ngu naruno, sambono Engel oni kandegura

gidemboro eraya, ene kandeyemo unggu kandegura gidemboro eraya uwoowero teyingo.

⁷ Engel koreteroga, ngundo ungguga ngu uwooyingo. Uwootoni, asa, Ayis sambononggo ko de dogoni sidubo yowoorengoyingomu, ngu oo kabusaga ngu yoro, merako oorongootoni uyingo. Mera, de ngu bidodo rogowootoni sosi kabusa tunootetoni, nguromu sosi de guranangge mera guranangge kamukoyingo. Ngundiro tero, so keta nguya ngu bidodo kamukoyingo.

⁸⁻⁹ Sambono Engel koreteroga nguro koni kinitetoni ngu, asa, ko sambono Engel oni erayagakundo, enengo unggu uwooyingo. Uwootoni ngu, asa, mera puri urungga dedeku ngundiro tunootetoni, Engelndo yoro, wendeyino oorongootoni, wendeyi koongeyingomo uyingo. Ngundiro tetoni ngu, wendeyino usowootoni, sosi kabusa tunootetoni, nguromu wendeyi sosi guranangge sidu daro tunooteyingo. Ngu sononggano ngu sidudaro tunootetoni, nguno oo keta oorootenggoku ngu bidodo kumoomukootoyi, nguno wanggo oorootenggoku ngu bidodo yomburiyerooni, biyomi yemukoyingo.

¹⁰⁻¹¹ Engel erayayiga nguro koni kinitetoni ngu, asa, sambono Engel oni kabusayiga, ngundo enengo unggu uwooyingo. Uwootoni ngu, asa, tootu urungga ngu oowooyi kowoo, ngundo soru oorengo dero, sambononggo, merako, sonono, ko sono omungo nguno nguya soreyingo. Ngundiro soretoni ngu, asa, sono bingo bidodo ko sono omungo bidodo ngu usowooyerooni, nguromu sosi kabusa tunootetoni, nguromu sono bingo

sosi guranangge, ko sono omungo sosi guranangge nguya, ngu sono kowoo tunooteyingo. Ngundiro tetoni ngu, oni simoo bare sono kowoo tunootewoku, ngu nero ngu, sodedomangge kumooyingo.

¹² Engel kabusaga nguro koni kinitetoni ngu, asa, sambono Engel oni namorayayiga, ngundo enengo ungu uwooyingo. Uwootoni ngu, asa, sa, kombo, tootu ngu bidodo wesooootoni, sosi kabusa tunootetoni, nguromu sa sosi guranangge, ko kombo sosi gura, ko tootu sosi gura ngu bidodo yomburiyootoni, ooreri teyingo. Ngundiro nguro, sa gumi gura himi kini. Suwoo gumi gura nguya suwoono himi kini.

¹³ Engel namorayayiga nguro koni kinitetoni ngu, asa, no doongetero punggi urungga samboriri bawootoni kenootoowe, ene ki urungga ero eyingo. Gowugowurongo! Gowugowurongo oorengo! Ye simoo bare merako oootenggoku, ngu gowugowurongo! Ndadiro nguro, sambono Engel kabusagobo enengo ungu uwoowero tunootewa. Uwootoyi ngu, asa, kowuri urungga oorengo simoo bareno tunootewa! Ero eyingo.

9

¹ Ngu naruno, sambono Engel oni kandegurayiga, ngundo enengo ungguga ngu uwooyingo. Uwootoni, nguno tootu no Yon kenootoowe, ene sambononggo merako soreyingo. Anutdo ngu tootungga ngu mere ooriroyi oorengo wenga kiningga, ngu goosooweroyi ki inoyingo.

² Ene mere urungga ngu goosootoni ngu, ngunonggo wooro sobugo oorengo ooreri,

duru katoyi sobugo ooreteku ngundiro. Ngu wooro sobugo urungga ngu mere urunganonggo oorero, ngundo sa ko sambo nguya doobengootoni ooreri teyingo.

³ Ngu wooro sobugo urungga, ngunonggo munga katu urungga merako ombutoyi, Anutdo yanggango urungga yunootoni, nguro ene mete oni yokiweroyi yanggangonidodo, ngu putegooro urungga ngundiro.

⁴ Anutdo ngu munga katu nguya eyingo. Ye de so oo bidodo mera nganonggo ooreteku, ngu ma yomburiyerowero. Kini, ye ngu oni simoo bare Anutro sunggi kembawasayemo kini ngu nangge yokiyi.

⁵⁻⁶ Nguro yengo marasin biyomi ngu oni yokitoyi, ngu ogingo urungga oorengo ingororuweroyi nangge, ene yendo oni ma yureni kumoowango. Ero eyingo. Ngundiro etoni, asa, munga katu ngundo oni yokitoni ngu, ogingo urungga ingoro oodoyi, kombo kandegura ogingo urungga oorengo oruwa. Ogingo nguno kumooweroyi ngu, kingo ogingo nangge ingoro oruweroyi.

⁷ Katu munga ngu, ene Hosmbo me ebe urewero yoonenengoro, oorootenggoku ngundiro. Enengo tabayemo ngu gol tomokuyi ngundiro, ko omukumundooye ngu oni omukumundooye ngundiro.

⁸ Enengo tabaye uye ngu bare uye ngundiro, ko enengo metooye ngu bo metoyi pageyoyingo ngundiro.

⁹ Enengo nomoye ngu Ayen nengguroyi ngundiro, ko enengo wireye ngguyi ngu, digi

kembe urungga ombuteku ngguyi ngundiro.

¹⁰ Enengo koondoongeriyemo ngu, putegooro metoyi koondoongerimongga ngundiro. Nguno ngu, Anutdo yanggango yunowoku ngu, oni yosanggawero nguno enengo sidumi (Marasin) biyomi, ngundo oni ogingo yunoweroyi. Ogingo ngu kombo kandegura oruwa.

¹¹ Enengo tabangoye koreteyingo urungga ngu, ngu Engel ngu mere urungga wenga kiningga, nguro sobosobo. Hiburu mandeno ngu oowooyi Abadon, ko Girik mandeno ngu oowooyi Apoliyon, nguro muri damoni ngandiro: Oo yomburibari oni.

¹² Naru koreteroga kowuri urungga oorengo, ngu kiniteyingo. Ayiyo. Ene kowuri ururu oorengo eraya namoko ombuwari.

¹³⁻¹⁴ Arisa, sambono Engel oni kandegura gidemboro gurananggeyiga ngundo enengo ungu uwooyingo. Uwootoni ngu, manggowo gura wooro yeweroyi gol yabayi Anut doongeyimo oruwoku, ngu mundumisinanggo etoni ingowono. Ngu manggowooga ngundo Engel oni kandegura gidemboro gurananggeyiga ungu dowooyingongga nguno eyingo. Ge Engel namorayaga biyomi Yuparetis sono dabemimo Anutdo gosiyerootoni oorootenggoku, ngu komo uto wesiyo, eyingo.

¹⁵ Ngu narunggano nguno, ngu sambono Engel namorayaga ngu yoyokoyingo ngu, oni simoo bare merako ngano oorootenggoku, ngu sosi kabusa watayero, nguromu sosi guranangge yureyi kumoweroyimboru. Ngu Engel ngu, naru enengo Anutdo roogo teyingongga, ngu

sobowooro oruwonggoku, nguno nangge ko teweroyimboroo ooroontenggo.

¹⁶ Me oni ngu Hos sanganimo bibitetoyi, ngu ma kandangeweroyi. (200,000,000 oni), ene no etoni ingowonowo.

¹⁷ Nondo gaboya gaboya ngundiro doongetero, Hos oni nguya bibitetoyi yeyowono. Enengo muriye ngandiro: oni Ayen nengguroyi ngu duridaridodo wadowadori, nguro goweye ngu dagoyi oorengo, uringgi oorengo, ko koorongguyi nguya. Hos tabaye ngu, nusako koki layon tabango ngundiro. Manggoyemonggo de dogoni, wooro nguro ndindingo oorengo, nu mindiyo buwoo (digi Salpa) ndindingo ngundiro manggoyemonggo ombuyingo.

¹⁸ Ngu oo kabusaga biyomi oorengo manggoyemonggo tunootewoku, ngu biyomi oorengo, ngunonggo de dogoni ko dero wooro, ko digi ndindingo biyomi oowooyi Salpa. Ngu oo kabusangga ngu Hos manggoyemonggo tunootetoyi, ngundo ngu, oni simoo bare wata kabusaga ro-goyeroro, nguromu oni wata guranangge yureyi kumooyingo.

¹⁹ Hos nguro yanggangoye ngu manggoyemo, ko koondongeriyemo ooroote. Enengo koondoongeriyeye ngu sire tabango ngundiromu, ngundo oni ngu yomburiyeroyingo.

²⁰ Oni wata eraya keta ooroontenggoku, ngundo ene oo biyomi oorengo oni gidaregano tunootewoku, ngu kenoro, nguro ene oo biyomi enengombo tetenggoku, ngu ma kootu inoro yokoyingo. Kini, ene oombooro biyomimo yambo mande tero, enengombo oo gabogaboyi

tewonggoku, ngu Gol, Siluwa, Ayen koorongguyi, digi, de, ngundo anut godange ngu gabogaboye tetenggo. Ngu anut godange ngu mande eweroyi kini, doongeteweroyi kini, oororo omburo teweroyi nguya kini. Nguno yambo mande tetenggoku, ngu ma yokoro yowoorengoyingo.

²¹ Ngu oni ngu, ene yureyi kumooweroyi muringga ngu, gosonggi teweroyi muringga ngu, sebobarese teweroyi muringga ngu, yakaka teweroyi muringga ngu, ngu muri ngu bidodomo ene nowoondoye ma yowoorengootoni, oo biy-omi muri ngu ma yokoyingo.

10

Sambono Engel Onindo Buk Bodaga Wagayingomu Dowooyingo

¹ Ngu naruno, no Yon doongetero sambono Engel oni gura yanggango sambononggo ombutoni kenowono. Enengo nengguro goboorebo doobengoro, tabangomo ngu wowombo nguno pawangoro oruwo. Enengo omukumundoongo ngu sa ngundiro, ko keyi ya nonggini dero gidoretuku ngundiro.

² Ene kandeyimo buk wagayingo bodaga gura dowooyingo, ngu ma nakangowero, ngu gengo ingondudugemonggo nangge ingo, ero eyingo.

³ Ngunonggo kenootowe, ene meno manggaru urungga oorengo se koki oowooyi layon, ngundo sendooteku ngundiro teworo. Ene ngundiro meno manggaru tetoni ngu, arisa, gusiro kandegura gidemboro eraya, ngundo ewonggori.

4 Ngu gusiro kandegura gidemboro eraya, ngundo gusiro nggawo tero yokootoyi ngu, nondo bukno nakangowero tewonowo. Ngundiro tewero tetoowe ngu, asa, Anutndo Sambononggo ingootoowe eworo. Nga mandega nga gusiro kandegura gidemboro erayagakundo ngguyiro etenggoku, ngu ge komo gengo ingoyingomo nangge orini. Ge bukno ma nakangoweroro eworo.

⁵⁻⁷ Ngu naruno no ngu sambono Engel on-inggaku kuri kenootoowe ngu, keyi wendeyi sanganimu ko merako dikayingo. Ene kandeyi koondo sambosina okooro, ngandiro eyingo. No hamoo oorengo sorumimonggo, Anut suwooyi sano keta oorootekungga, ngundo sambono, merakono, ko, wendeyino nguya oo oorootenggoku, ngu bidodo yeyingo nguro oowooyimonggo nangge, no hamoo mande gosiyoro eteno. No naru ko ma gosiyowano. Kini, sambono Engel oni kandegura gidemboro erayayiga, ngundo ungu uwooweroyi narungga nguno, ngu ooga kombiteyingomu, ngu enengo ingondudu eyingo ko oni, ngundo ero oni etuyerowonggoku, ngu narunggano nguno yeni, kini temukowa. Ero eyingo.

8 Asa, ngu manggowooga sambononggo etoni ingowonoku, ngundo meno ko eyingo. Ngu Engellinga keyi wendeyino, merakono nguya kewoongoro oorootekungga, nguno ooroya, ge kandeyimo buk wagayingongga wesiyoro, dowooro oorootekungga, ngu yo. Eyingo.

9 Ngundiro etoni, nguro no eneno oororo ewonowo. Ge buk bodaga ngu nonuno ero

etoowe, enendo gumi eyingo. Ge yoya ne. Netoyi ngu, manggogemo ningguri ngu siso mindiyo sonoyi ningguri, ngundiro tunootetoni, ene kawunggemo oo ngu kowoo yero tunootewa. Ero eyingo.

¹⁰ Ene ngundiro etoni ngu, no ngu buk bodaga ngu kandeyimonggo yoro newono. Netoowe, manggonemo ngu siso sonoyi ningguri ngundiro ingoro yokowe kawunemo utoni, ngunonggo kowoo tunootetoni ingoyingo.

¹¹ Ngundiro buk nero, ingootowe, asa, manggowo gura nono eyingo. Ge komo Anutro mande oo kootu eneno tunooteweroyi, oni simoo bare mera bidodomo, oni sowe bidodomo, enengo mande bungeye gura gura bidodomo, ko sobosobo oni koreteyingo ngu bidodomo nguya, ko wesiyoya e. Ero eyingo.

11

Anutro Ko Oni Erayaga, Ngundo Anutro Mande Wesiyoro Ewori

¹ Ene Anutro usudogo gura nunowoku, ngu oo rogo teweroyi, ngu usu dowooro saweroyi ngundiro. Ngundiro nunoro eyingo. Ge ootoogeya, noro ya kundingiyi (Tembel), ko wooro yeweroyi musiyi nguya rogowooya, ko, oni simoo bare nguno noro yambo mande teteng-goku, ngu kandangeya, ngundiya rogowoo.

² Ene ge noro ya koneyo gumi endesina, ngu ma rogowoowero. Ndadiro nguro, ngu ya koneyo gumingga ngu, nondo oni sowe gidarega Yuda oni kini, nguro kuri rogowooro

yokoyingo. Ngu kombo onibi eraya ko kombo eraya, (42) (ngundiro dagoma kabusa gumi) ngundiro Yerusalem ende kundingiyi ngu yomburiyowanggo.

³ Ene ngundiro tetoyi, ene noro oni erayaga rogoyerowonoku, no nguno yanggango eraga yunootowe, ngunonggo ene kootuyisina noro mandene ko oo tunooteweroyi, ngu oni simoo bare ero etuyeroro oriyingo. Eragado ngu naru (1,260) (dagoma kabusa gumi) ngundiro oruwari. Noro oni eragado ene towikumba ngu, Kopi Beg nguro towi ngundiro ngu tero, kutuwooro oruwariku, ngu oniro kowuriye nguro gabogaboyi ngundiro tewari. Anutdo eyingo.

⁴ Ngu oni erayaga ngu de Olib eraya, ko, lam soru eraya ngundiro, ngundo mera bidodoboro Simburi Urungga, ngu doongeyimo dikaro oruwari.

⁵ Ene mudi onindo ngu oni erayaga ngu yomburiyerowero tewanggoku ngu, enengo manggoyarimonggo de katetoku ngundiro tunootero, ngundo enengo mudi oni ngu yoodemukowa. Yo, hamoo, oni ngu erayaga ngu yomburiyerowero tewanggoku, nguro ene komo kumoowanggo.

⁶ Ene Anutro mande yootunoro eweroyi naruno nguno, Anutdo enengo yanggangoyari yunowoku, nguro ene mete sambo sono ombuweroyi, ngu gosiyowariku ngu, ko eragado sono omungo oorero, merako ngano oorootenggoku, ngu yowooraringootori, sidudaro tunootewa. Eragado ene mete oo biyomi gura gura oni simoo bare merako

oorootenggoku, ngu yomburiyeroweroyi ngu, enengo ingondudunonggo nangge tewari.

⁷ Anutro ko oni erayaga nguro koyari kinitemukootoni ngu, ngu naruno nguno, mere ooriroyi oorengo gumi kini, ngunonggo Nusako Koki ururu gurado oorero, Anutro ko oni erayaga ngu yureni kumoowari.

⁸ Anutro ko oni erayaga nguro biyari, ngu enengo Simbuyari ureyingo ende urungga ngundiro endega, ngu (Yerusalem ende) ooreyimo yoyokootoni oruwari. Ngu Yerusalem oowooyi adingayi ngu Sodom, ngundi Igip ngundiro. Ndadiro nguro, endemo simoo baredo Anutro mandeni ngu ma keyowero ingoyingo.

⁹ Oni goweye gura gura meraye bidodomo, ko mande bungeye bidodomo, ko oni sowe bidodomonggo, ene oni erayaga ngu biyari naru kabusa, ko naru gura gumingga nguno yeyoro, oni gumimbo mereyerowero ero ma ingoyingo.

¹⁰ Oni simoo bare merako ngano oorootenggoku, ngundo Anutro ko oni erayaga kumooyingo, nguro ene oni oni urungga tero, nguro ene yambombooro tero, oo simbo karo nero, dobookuriyeboya kingo oo duwoo bayetero oruwanggo. Ndadiro nguro, eragado ene mete oo biyomi gura gura oni simoo bare merako oorootenggoku, ngu yomburiyeroweroyi ngu, enengo ingondudunonggo nangge tewariku ngu!

¹¹ Ene naru kabusa gumingga nguno ngu, Anutro ngu oni erayaga ngu yoyeni, ko keta yanggangododo ootoogero, merako dikayingo. Ngundiro ko keta ootoogetori ngu, asa, oni

erayaga ngu yeyoro, soriyokoyingo urungga oorengo teyingo.

¹² Ngu naruno nguno, Anutdo sambononggo meno manggaru urungga tero, enengo ko oni erayagano nguno eyingo. Yari ngano ooreri eyingo. Ngundiro etoni, asa, erayagaku sambononggo goboore ombutoni, ngu newendemo uro, ooretori, enengo mundi onikundo erayagaku yeyootoyi ooreworiyowo.

¹³ Ngundiro nangge, ngu naruno nguno, merako ngano imimi urungga oorengo Yerusalem endemo ombuyingo. Nguno ende gumi sosi kande eraya nguromu sosi guranangge yomburiyoyingo. Ngu imimi urungga nguno (7,000) oni simoo bare kumoomukoyingo. Oni endemo ma kumooyingomu, ngu bidodo sosoreyingo urungga tero, nguro ene Anut sambono oorootekungga ngu oowooyi bingami ero okooyingo.

¹⁴ Asa, naru erayayiga nguro kowuri urungga oorengo ngu kiniteyingo. Ene ingonda teyi! Naru bodaga nanggemo ngu, ngu kowuri urungga oorengo tambu kabusayiga ngu tunootewa.

Sambono Engel Oni Kandegura Gidemboro Erayayiga Ngundo Unggu Uwooyingo

¹⁵ Ngu naruno, sambono Engel oni kandegura gidemboro erayayiga ngu enengo ungu uwootoyi, sambononggo manggoye gidaregado meno ero eyingo. Noorengo Oo Bidodo Simburi Simbunani Krayis, ngu Anutdo noore yoyowero sunggi yeyingo oni, ngundo oni simoo bare bidodo merako oorootenggoku,

ngu sobowooweroyi yanggangongga ngu ataga ooroote. Nguro ngu, enendo suwooyi sano sugi sugi sobosobo oruwaku ngu! Ero eyingo.

¹⁶ Ngu naruno, tabango oni onibiga namoraya (24) enengo yaba bingamiyedodo, ngu Anut doongeyimo bibitero, ene Anutno bagootero, yambo mande tero eyingo.

¹⁷ Ene ngandiro ero eyingo.

Oo Anut, ge noorengo oo bidodoboro Simburi Simbunani Anut yanggangonggedodo! Ge ataga keta oode, kurimi oorengo nguya keta oruwo. Noore geno esosootetooye, gengo yanggangonggega ngu yeyi tunootetoni, ngunonggo ge damoni yero, ge oni simoo bare oo bidodo soboyerowero ko tete, ero eyingo.

¹⁸ Oni ene gengo nowoondoyemo hamoo ma teyingo, ngundo geya sanggiri urungga tero, ndadiro nguro, ene ingootenggo. Gengo sanggirige urungga naruwo ngu eneno tunootetoni, ngu ingoyingo. Ngu narungga ngu, oni kumooyingomu ngu ootoogero, wirikoyeroyingomo ngu omburo, ko narungga nguya ombuteku, ene uriye gumi gengo ko oni; gengo ingondudu eyingo oniku; oni simoo bare geno nowoondoye hamoo teyingomu, oni oowooyedodomu, oni oowooye kinimu nguya, oni gengo oowoongge bingamingge okootenggoku, ngu bidodo yunootoni, geya gobooro sugi sugi oruwanggoku, nguro narungga. Oni ene oo biyomi tero, mera bidodomo yomburiyootenggoku, ngu oni ngu no Setanro ende biyomi musiyonggano nguno

soweyerootoowe, oororo oruwanggoku, nguro narungga nguya! Ero eyingo.

¹⁹ Ene ngundiro mande ngu ero yokootoni ngu, arisa, Anutdo sambo endemo ya kundingiyi oorootekungga ngu Tembél ngu goosooyingo. Tembél goosootoni ngu, sunggi mande ero gosiyoyingo pawusga, ngu kundingiyimu, ngu tunoo oorengo oodoni kenoyingo. Ngu gabogaboyi damoni ngandiro: Yisas noore ko yoyoyingomu, ngundiro nguro, oni simoo bare eneno nowoondoyemo hamoo teyingomu, ngu ataga noore mete Anutno nenengo oororo, eneno yemboongeteto. Nondo Yon pawus kenootoowe, asa, sambononggo yowariro soruyi oorengo ooretoni, gusiro ngguyi urungga utoni, mera sosorero, imimi yootoni, ko, Ayis oorengo merakono soreyingo.

12

Baregaya Oriwa Dagoyi Urungga Nguya, Nguro Mandeyari

¹ Ngu naruno, no Yon kenootoowe, sambono oo gabogaboye gura urungga tunooteyingo. Ngu oo gabogaboyiga ngu ngandiro. Bare gura ngu enengo nengguroni ngu sa himi ngundiro; ko keyi wateyi newendemo ngu kombo oodoni; ko tabangomo ngu tomoku bingaminidodomu nguno tootu kande eraya kegidemboro eraya ngundiro oruwo.

² Ngu barega ngu kawuyidodo oode ngu, ene bisiyowero teyingo. Ngundiro bisiyowero tero, nguro ene ogingo urungga ingoro meno eyingo.

³ Asa, sambono gabogaboyi gura tunooteyingo. Ngu oo gabogaboyiga nguno Oriwa dagoyi urungga oruwo. Ngu Oriwangga ngu tabango kandegura gidemboro eraya oodoni, ngu tabangomo ngu sobosobo oni ururumboro tomoku kandegura gidemboro eraya kutuwootoni; ko, nggamari kande eraya nguya oruwo.

⁴ Koondoongerimbo ngu, tootu bidodo ngu usowooro, sosi kabusa yeyingo, nguromu tootu sosi gura gasiyootoni, merako soreyingo. Ngu soretoni ngu, ngu Oriwangga ngu ene bare tanggeyimo dikaro sobowootoni, baregaku nangoni simoongonggaku bisiyootoni, nguro ene simoongga ngu ureni kumootoni newero teyingo.

⁵ Ngundiro tero oodoni, baregaku nangoni simoongga bisiyoyingo. Ngu simoongga, ngundo kootuyisina ene oni simoo bare sowe bidodo yanggango soboyerowaku, oni enengo simooye muriye biyomi teyingomu, ngu mamanayeroro, usudogo yoro, yoonenengoyingo ngundiro. Arisa, baregaku nangoni bisiyoro yokootoni ngu, sodedomangge Anutdo nangoninggaku yoro, awuno sambo endemo ooreyingo.

⁶ Ngu barega ngu, ene oni kini kingo merako yondowidoro toongeyingo. Ngu merangga ngu Anutdo enengo yomosiyowoku nguno toongetoni, Anutdo oowari inoro, kawararangowero sa naru 1,260 ngu dagoma kabusa gumi ngundiro kiniteyingo.

⁷ Ngu naruno, sambo endemo me ebe urungga oorengo nguno tunooteyingo. Anutro Engel oni nguro tabangoye gura oowooyi Mayikel, ngundo

Anutro Engel onikudodo, ko Oriwa enengo Engel biyomidodo ebe urungga ureyingo.

⁸ Oriwando keyimokuya ebe yanggango utoro, ene Anutro Engel oni dagayeroweroyi ereremo kini. Ngundiro nguro, ene sambo endemo oruweroyi kini, nguro oweyerootoyi, saro, merako uyingo.

⁹ Yo, Mayikel ngundo Oriwa Urungga, ko, enengo Engel biyomi bidodo ngu sambononggo oweyeroro merako ngano oorongooyingo. Oriwa Urungga enengo oowooyi ngu Setan, ko, oowooyi gura ngu Oombooro Biyomi. Ero eyingo. Ngundo oni simoo bare ngu mera bidodomo oorooteng-goku, ngu ganaganayeroweroyimbororiyingo.

¹⁰ Ngundiro tetoni ngu, sambononggo meno manggaru ngguyi urungga etoni ingowono.

Ataga noorengo Anut, ngundo noorengo weti mbumbuwanani uriyoro, yoyoweroyimborori naruwo, ataga tunootete. Anutdo enengo yanggangoni ngu tunoo oorengo etuyeroyingo. Noorengo Anut Oo Bidodo Simburi, ngundo naru enengo oni simoo bare soboyerooteku, ngu ataga tunootete. Nguro ngu, enengo Krayis, Anutdo noore yoyowero sunggi yeyingo oni, ngundo yanggangoni urungga oorengo etuyeroyingo. Yo, Setan oningga ngu kuri ene noorengo Kristen dobookurinani yosanggawero mande biyomi Anutno suwooyi sano ewoku, ataga Anutdo ene yoro, merako ngano oorongootoni soreyingo, ero eyingo.

¹¹ Noorengo Kristen dobookurinani, ngundo Sip-sip Nangoni siduwoobo, enengo kumooyingo ene ko yoyoyingomu, ko, Anutro mandeni gome wesiyoro suwooyi sano oni etuyeroyingo muringga, ngu muri erayaga ngu nangge, ngundo Setan dagayingo. Kristen oni enengo nowoondoyemo hamoo teyingo, nguno ene meyerero, kumoowero tetenggo.

¹² Yo, Setan ngu, Anutdo sambo endemonggo oweyerowoku, ngundiro nguro, ye sambo endemo ooretenggoku, ye komo oni oni urungga oorengo teyi! Ye oni simoo bare merako oorootenggoku, ko, wendeyino oo keta oorootenggoku, ye bidodo ingonda oorengo teya oriyi! Kowuri urungga oorengo yeno ombuwa. Ataga Setan yeya merako nguno oorootenggoku ngu, ene yeya sanggiri urungga oorengo tero oorote. Ndawugaro nguro, ene kuri ingooteku ngu, enengo ko teweroyi naru ngu ootuwoo bodaga nangge, ero ingoyingo.

¹³ Ngu naruno, Anutdo sambo endemonggo Setan owetoni, ngano omburo ngu, asa, Setando ngu barega simoo nangoningga bisiyoyingo, ngu yurewero oweroriyingo.

¹⁴ Nguro ngu, Anutdo pungi urungga ngundiro wireyo erayaga, ngu barega ngu inootoni, nguro ene mete Anutdo musiyongga yomosiowoku merangga ngu oni kini kingo merako, nguno ururumero, nguno sayingo. Ene nguno Anutdo bare gome sobowootoni, dagoma kabusa bidodo gura gumi oriyingo. Nguro ngu, Setando ene yomburiyeroweroyi nguya kini.

¹⁵ Ngu naruno nguno, Oriwa Urunggaku, ene

sono mindetoni, sono bingo urungga ngundiro baregaku yosumooro, nguro yureni kumoowero keyeroro uyingo.

¹⁶ Ene Oriwando sonongga mindewoku ngu, Anutdo barega ngu hooroowero, nguro ene mere urungga goosootoni, sono bingonggaku nguno uro kiniteyingo.

¹⁷ Anut ngundiro tetoni, nguro Oriwa Urungga, ngundo barega nguya sanggiri urungga oorengo teyingo. Nguro ene oororo, barega ngu simoongo bidodo yoyeni, me urungga tewero ebe urewero teyingo. Yo, ene oni simoo bare bidodo Anutro mamana mande keyootenggoku, ko, Yisasro nowoondoyemo hamoo tero, nguro mandeni hamoongga onino wesiyoro ero ngu keyootenggoku, ngu yurewero me yeni tunooteyingo.

¹⁸ Ngu naruno nguno, Oriwa Urunggaku wendeyi tamako dikayingo.

13

Oriwa Urungga Ngundo Nusako Koki Yanggango Nguno Inoyingo

¹ Ngu naruno nguno, Oriwa Urunggaku wendeyi tamako dikatoni, nguno no sono koongeyingomo, nusako koki gura ooretoni, no Yon kenoyingo. Nusako kokingga tunootero, nguro tabango kandegura gidemboro eraya oodoni, ko nggamari kande eraya oodoni, nggamari ngu sanganimu gol tomoku bingamiyidodo kande eraya oriyingo. Ngu nusako kokingga ngu tabango ngu bidodomo,

ene Anut yomooyinoro mande kootuyisina ero, nguno nakangoyingomu oorooto.

² Ngu nusako kokingga ngu enengo moondeyi ngu, Lepod ngundiro, ko keyi ngu Beya keyi ngundiro, ko enengo manggowo ngu Layon manggowo ngundiro. Oriwa Urungga ngundo enengo yanggangoni ngu nusako koki ngu nangge inoyingo. Enengo yabanimo yetoni bibitetoni, ngu nguya inoyingo. Inootoni, nguro Setanro yanggangonimo, Nusako Koki ene mete oni simoo bare sobowoowa.

³ Nusako Kokingga ngu tabango gurano ngu, onindo ureweroyimboru mambu urungga oruwoku, nguro ene kuri kumooyingo. Ene tabangomo ngu, ene kuri mureyingomu, ene ataga mambuningga ngu tootero mete tete. Ene mete tetoni, oni simoo bare mera bidodomo ngu kenoro ngu, ene soriyokoro, ene bingami ero okooro ene keyoyingo.

⁴ Oriwa Urungga ngundo Nusako Koki Urungga ngu yanggangoni urungga inootoni ngu, oni simoo bare nguno Oriwano, ko enengo Nusako Kokikuno nguya yambo mande tero, bingamiyari okooro eyingo. Oone ngu Nusako Koki ngundiro? Onendo mete me ebe utoro dagayingo? Ero sumoo eyingo.

⁵ Anutdo ngu Nusako Kokingga ngu yokootoni, nguro ene mete enengo ko teweroyi tero, nguro ene Anutya yomooyinoro mande kootuyisina biyomi ero, enengo yanggangoni ngu oni etuyeroro oriyingo. Ene ngundiro tero, kombo onibi eraya ko kombo eraya gura (ngundi dagoma kabusa bidodo yokoro gura gumi) kinitewa.

⁶ Nusako Koki urungga ene ko ngundiro tero, ene manggakero ngu, Anut yomooyinoro mande kootuyisina ero, Anut oowooyi yeni biyomi yero, ko Anut enengo endeni oowooyi biyomi ero, ko oni sambo endemo oorootenggoku nguya mandeye biyomi ero yomooyinoyingo.

⁷ Yo, Anutdo Nusako Kokingga yokootoni, nguro ene me yeni ootoogetoni, ngundo Kristen oni simoo bareya ebe utoro yureyingo. Ene ngu yanggangoningga, nguno ngu, ene ko biyomi oorengo tero, oni bidodomo goweye gura gura bidodomo, ko mande bungeye gura gura bidodomo, mera bidodomo oorootenggoku, ngu soboyeroyingo.

⁸ Oni simoo bare merako ngano oorootenggoku, ngu Yisasro nowoondoyemo hamoo ma tetenggoku, ngundo Nusako Kokingga nguno yambo mande teyingo. Kurimi, Anutdo sambo mera oo bidodo yeyingo naruno nguno, Sipsip Nangoningga onindo ureyi kumooyingongga, nguro buk nguno oni simoo bare bidodo enengo nowoondoyimo hamoo tewanggoku ngu, oowooye bidodo ngu bukgano nakangoyingomu oorooto. Oni oowooye ngu bukno kini ngu, ene Nusako Kokingga nguno yambo mande tetenggo.

⁹ Oni ene sodeyi mande gome ingoweroyi tetoningga ngu, ene komo mande nga gome oorengo ingoni.

¹⁰ Anutdo oni gura ya biyomimo yewero etoni ngu, asa, ngu oningga komo ya biyomimo oruwa. Anutdo oni gura dugebo doongooro ureni kumoowa etoni ngu, asa, ngu

oningga ngu oni songombo komo dugebo doongooro ureni kumoowa, ero eyingo.

Ngundiro naru biyomi ngu tunootetoningga ngu, Kristen simoo bare ene nowoondoyemo hamoo teyingongga, ngu gome dowooya, suwooyi sano ngundiya teyariyi. Ngundiro nguro, Kristen oni simoo bare ngundo komo Yisasno nowoondoyemo hamoo teyingo ngu yanggango dowooro, kowuri ingootenggoku ngu koorowootoyi ngu, Yisas ko ombuweroyi narunimo, ngundo oni oo biyomi eneno tewonggoku, ngu gumi urungga yunowaku, nguro sobowootenggo.

Setanro Ingondudu Eyingo Oni Godange Ngu Ene Nusako Koki Nguro Kingo Kirikiri Oni Teyingo

¹¹ Ngu naruno nguno, no Nusako Koki Kootu gura mera newendemonggo tunootero ooretoni kenoyingo. Ene nggamari erayadodo, ngu Sipsip nangoni nggamari ngundiro, ko enengo mandeni ngu Oriwa Urunggaro mandeni eteku ngundiro.

¹² Ngu Nusako Koki Kootungga ngu, ene Koretero Nusako Kokingga nguro yanggangingga, ngu bidodo oorengo Kootungga ngu yoro inootoni, ngu mera bidodomonggo simoo bare bidodomo yoyeni, Koretero Nusako Kokingga nguno yambo mande teyingo. Ngu Koretero Nusako Kokingga ngu tabango gurano, onindo ureweroyimboru mambu urungga oruwoku, nguro ene kuri kumooyingo. Ene tabangomo ngu, ene kuri mureyingomu, ene ataga mambuningga ngu tootero mete tetoni, nguno oni simoo baredo yambo mande teyingo.

13 Nusako Koki Kootungga, ngundo ene muri songo gura onindo ma teweroyimu ngu teyingo. Ene simoo bare doongeyimo sambononggo de sorudodo ngu yetoni, ngu merako ngano sorero ombuyingo.

14 Nusako Koki Kootungga, ngundo Koreteroga ngu doongeyimo, ene onindo oo ma teweroyi ngu guradiro guradiro tero, ngunonggo oni simoo bare mera bidodomo ganaganayeroyingo. Ganaganayerootoni, nguro simoo bare Nusako Koreteroga ngu gabogaboyi digi de oobo ngu tero, nguro oowooyi bingami okooweroyimboro teyingo. Ene ngundiro tetoyi, ndadiro nguro, ngu Nusako Koreteroga ngu, ene tabangomo dugebo kuri doongooro wesoowooyingomu, ene ataga ko keta ooroote, eyingo.

15 Anutdo Nusako Koki Kootungga ngu yokootoni, ene mete Nusako Koki Koreteroga, nguro gabogaboyiga nguno yukani yetoni, nguro ene gabogaboyi yeni yanggangododo teyinoro, keta ootoogeyingo. Nusako Koki Koreteroga nguro gabogaboyiga keta ootoogero, nguro ene mete mande mande ero ingoyingo. Ngundiro tero, oni eneno yambo ma tetenggoku, ngu yureni kumooyingo.

16 Ngu Nusako Koki Gabogaboyi ngundo tetoni, enengo sunggi gura oni simoo bare bidodo, kand-eye koondosina ngundi kembayemo nguno yewa. Yo, oni simoo bare oowooyedodomu ko oowooyedodomu kini; sitowiyedodomu, angoyi onidodo, oni enengombo enengo goweyi sobowooro oorootenggoku, ko kingo kirikiri oni nguya, ngu bidodomonggo komo enengo sunggiyega ngu

yetenggo.

¹⁷ Nguro ngu, oni ene ngu sunggiga ngu Koretero Nusako Kokingga nguro oowooyi sunggidodo ngu. Arisa, oni ngu sunggiga ngu kini ngu, ene oo uriyoweroyi ko oo uriyoro beye yoweroyi koyi ngu ma tewanggo.

¹⁸ Noore komo nguro ingondudu gome tewato. Oni ene ingoyingododo ngu, ene komo Nusako Kokingga nguro sunggiga, ngu gome kandangeya ingoyi. Ngungga ngu, Koretero Nusako Koki nguro sunggi ko oniro sunggi, nguya ngu. Ngu sunggiga ngu ngandiro 666.

14

Sipsip Nangoni Ko Oni 144,000 Yambo Mande Keta Teyingo

¹ Ngu naruno, no Yon doongetero, Sipsip Nangoni kenootoowe, Yerusalem merako Sayon purimo dikatoni, ko ene oni 144,000 ngudodo dikayingo. Ngu oni ngu Anutdo Sipsip Nangoni oowooyi, ko enengo oowooyi nguya kuri kembayemo nakangoyingo.

² Asa, no ingootoowe, ngguyi gome gura sambo endemonggo ombuyingo. Ngu ngguyiga ngu sono turi urungga ngguyi ngundiro, ko gusiro urungga ngguyi ngundiro. Nondo ngu ngguyiga ngu ingootoowe, ngu sumbimbooro ngundiro. Ngu ngguyiga ngu onindo Gita Musik gura oowooyi Harup, oo uwootenggoku ngundiro.

³ Ngu 144,000 oni, ngundo Anut doongeyimo, oo keta oorootenggoku namoraya nguno, ko tabango onikudodo ngu bidodomo, 144,000 oni,

ngundo dikaro, Anutno yambo mande keta ureyingo. Oni simoo bare Yisasdo enengo weti mbumbuwa kuri andangero uriyoyingomu, ngu oni ngundo nangge, ene mete yambo keta nguro muri ingootenggo.

⁴⁻⁵ Ngu 144,000 oni, ngu Anutdo kuri kembayemo yeyingo, ngundo ene baredoya ma wetro endeyoyingo, ko nowoondoyemo nguya ene gome metemi sarayi oodoyi, nguno ene ebe ganagana muri biyomi gura eneno kini. Ene Sipsip Nangoni nguro mande muri gome ngu nangge keyoyingo. Ngundiro oni yengo merako ngano oorootenggoku, ngundo yengo Anutno wooro yeyingo ngundiro koreteyingo oorootenggo.

Sambo Engel Kabusaga, Ngundo Wirikoyeroweroyi Naru Ngu Ataga Tunootete, Eyingo

⁶ Ngu naruno, sambono Engel gura kenootoowe, ene ururumero oorero, ngunonggo ene Anutro mande ngu oni simoo bare mera nga bidodomo oorootenggoku, nguno ngandiro wesiyoro; oni goweyi gura gura bidodo; ko mande bungeyi gura gura bidodomo nguno, meno ero eyingo.

⁷ Anutdo oo bidodoboro wirikoweroyi narungga ngu tunootete. Nguro ngu, ye komo sosoreya Anutdo enengo oowooyi bingami okooya, ye komo yambo mande teya, Anut sambo, mera, wendeyi, sono mere oo bidodo yeyingongga, nguno nangge yambo mande teyi, eyingo.

⁸ Sambono Engel erayayiga, ngundo Engel ko-reteroga ngu keyoro omburo eyingo. Babilon ende urungga ngu kuri yomburiyowo! Yo, ngu hamoo yomburiyowo! Ngu Babilon endemo oni, ngundo ene sebobarese muri biyomingga ngu keyoro, ngunonggo ene mera gidaregano oni ngu bidodo yowoosoro yoyoro etuyerooni, ngu muri biyomi ngu teyingo. Ngu muringga ngu, Wayin sonoyi yanggango oorengomu ngundiro neyingo, eyingo.

⁹⁻¹⁰ Sambono Engel oni kabusayiga, ngundo Engel koretero erayaga ngu keyeroro omburo, meno ero eyingo. Ngu oni ngundo ene Nusako Koki nguno, ngundi enengo gabogaboyimo yambo mande tero, ngundi enengo sunggini kembayemo ko kande koondosina yetoni ngu, arisa, ene Wayin sonoyi yanggango oorengo netenggoku ngundiro. Ngu Wayin sono yanggangongga ngu Anutro sanggirini urungga oorengo. Sipsip Nangoni ko sambono Engel onikudodo doongeyemo, ngundiro oni ngu Anutdo ngu digi koorongguyi oowooyi Salpa, ngu soru oorero, ngu pokomero, moondeyemo oorero yoodetoni, ogingo urungga oorengo sugi sugi oorengo yunowa.

¹¹ Ngu dega nguro wooroyi oorero, ngundo ogingo urungga suwooyi sano urungga awuno oorengo yunoro oruwa. Ngu oni ene Nusako Koki, ko nguro gabogaboyimo yambo mande tetenggoku ngu, ko nguro sunggiyi kembayemo ko kandeyemo yero oorootenggoku ngu, ene suwoo sa ngu ma kengewanggo, eyingo.

¹² Ngundiro muringga ngu tunootetoningga ngu, ye Anutro mamana mande keyoro, ko

Yisasro nowoondoyemo hamoo tetoni, enengo mandeni keyoro oorootenggoku ngu, ye yanggango dikaya, yengo muriye gomengga ngu gome dowooyi.

¹³ Ngu naruno ngu, no ingootoowe, sambononggo manggowo gura meno ero eyingo. Ge mande ngandiya nakango. Oni ene Oo Bidodo Simburiga nguro nowoondoyemo hamoo tetoni, nguro kumooyingomu ngu ataga ngundi kootuyisina bine, ngu oni kumooyingomu ene mete oni oni tewanggo, eyingo. Anutro Yukani ngundo nguya ete. Yo, hamoo, ngu Kristen oni kumooyingo ngu, enengo koye yanggango tewonggoku ngu yokoro ngu, ene gome kengewanggo. Ene kumoowonggokuno, ene kingo ma oorowuyingo. Kini, Anutdo oniro muriye gome nenengongga merako ngano tewonggoku, ngu kenoyingo. Eyingo.

Anutro Sanggirini Ngu Engge Tunootewa

¹⁴ Asa, no ko doongetetoowe ngu, goboore sarayi ngu oodoni, ngu sanganimo Anut Nangoni Oni Kirarongo, ngu goboorega ngu sanganimo bibitero oruwo. Ngu ene tabangomo gol tomokuyi gura kutuwooro, ko kandeyimo duge kuningo oorengongga dowooyingo.

¹⁵ Ngu naruno, sambono Engel oni gura ene Tembela ya kundingiyi ngu yokoro, oorero, ngu oni gobooreno bibiteyingongga, nguno meno, ero eyingo. Ataga ngu, oo engge merako ngano oorootenggoku, ngu engge kuri mandoni yemukowoku, ngu yoweroyi naruwo. Ngundiro

nguro, ge ataga duge kuningo oorengo ngu yoya, oo engge mandoni ngu toongooya yo! Eyingo.

¹⁶ Asa, ngu oningga gobooreno bibiteyingongga, ngu mande ngundiro ingoro, ene dugega kandeyimo dowooyingongga ngundo oowari mandoni ngu toongooyingo.

¹⁷ Ngundiro tetoni ngu, sambono Engel oni gura sambono Tembel ya kundingiyi yokoro, ende ooreyingo. Ngu Engel oningga nguya ene duge kuningo oorengo gura dowooyingo.

¹⁸ Sambono Engel oni gura nguya ene Anutno wooro yeweroyi nombo ngu yokoro ooreyingo. Ngu ene de nomboro sobosobo, ngundo Engel oni duge kuningo oorengo dowooyingongga, nguno meno ero eyingo. Wayin engge ngu wimbuyimo oorooteku, ngu kuri mandoni yemukowo. Ngundiro nguro, gengo duge kuningo oorengongga ngu yoya, Wayin engge koondeyo merako oorooteku, ngu bidodo toongooya, yowuruwooya, wata yetooga orini, ero eyingo. Wayin enggega ngundo oni simoo bare weti mbumbuwa tetoyi, Anutdo oo ngu wirikoyerowero tete. Eyingo.

¹⁹ Sambono Engel oningga duge dowooyingongga ngu ingoro, ene dugeningga Wayin enggeboru koondeyo ngu bidodo toongooro wata yetoni, ngunonggo engge ngu yoro, sonoyi winggooweroyi digi kumbeyi urungga nguno oorongooyingo. Ngu kumbeyega ngu Anutro sanggirini ngundiro urungga oorengo.

²⁰ Ngu digi kumbeyi urungga ende urungga ngu dabemimo oorooteku, nguno ene Wayin sonoyi winggooyingo. Wayin winggootoyi ngu, asa,

sidudaro kumbeno koongero, oorero wendootoni uyingomu ngu 300 Kilomita oororo uro, koongero ooreyingo, ngu Hos dikatoni, kumundoongomo nguno oorero, ereremo teyingo.

15

Sambono Engel Oni Kandegura Gidemboro Erayaga, Ngundo Oo Kowuri Urungga Oorengo Dowooyingo

¹ Asa, no Yon sambono oo eme tunooteweroyi, ngu gabogaboyi urungga gura kenoyingo. No oo kandegura gidemboro eraya biyomi oorengo oni yomburiyeroweroyimu, ngu Engel oni kandegura gidemboro eraya, ngundo dowootoyi, kandeyemo kenoyingo. Ngu oo biyomi oorengo kandegura gidemboro erayaga ngu temukoro yokootoni ngu, Anutro sanggirini biyomingga nguya ngu kinitemukowa.

²⁻³ Ngu naruno, no doongetero oo gura kenowonoku, ngu oo sono wendeyi koongeyingo urungga ngu, ookomboni ngundiro ngu de gido ngudodo yowuruwooyingo. Ngu Kristen oni simoo bare nowoondoyemonggo Nusako koki, ko enengo gabogaboyi nguno ma yambo mande tero, ko enengo sunggiyi kembawasayemo kandeye ma yeyingo oni ngu, wendeyi dabemimo dikayingo. Ngu oni ngu, Anutdo Gita gura oowooyi Harup yunootoni, dowooro utoro, Moses Anutro ko oni nguro yamboni utoro, ko Sipsip Nangoni nguro yamboni ngu, ngandiro ero ureyingo.

Ge Oo Bidodo Simburi Urungga, Anut ge yang-gangongge urungga. Gengo kongge bidodo ngu gome oorengo. Gengo muringge ngu hamoo oorengo nguno biyomi gura kini. Ge oni sowe bidodoboro sobosobo oni ko-reteyingo urungga.

⁴ Ge Oo Bidodo Simburi Urungga, oni bidodo gengo sosoretenggoku, nguro ngu, oni bidodo gengo oowoongge bingami ero okoowonggo. Ge nangge ge kundingiyi. Mera bidodomo, oni simoo bare ngu bidodo omburo, geno yambo mande tewanggoku, ndawugaro nguro, gengo kongge muringge nenengo ngu kuri tunoo oorengo tunootero oorooto, ero eyingo. Ene yambo ngundiro ureyingo.

⁵ Yambo mande kinitetoyi ngu, asa, no doongetero, sambono Tembela ya gumi kundingiyi oorengo nguro yamuko goosootoni, no Anut oorooteku musiyoni kenoyingo.

⁶ Ngu naruno, sambono Engel kandegura gidembo eraya yeyootowe, ngundo oo biyomi oorengo oni yomburiyeyoweroyi, ngu kandegura gidembo eraya dowooro, Tembela ya kundingiyi newendemonggo endesina ooreyingo. Ene kumba gome oorengo metemimu sorudodomu yemuro, let oo wadori gol, ngundo nomoyewoore gosiyoyingo.

⁷ Ngu naruno, Oo Keta Oorootenggoku namorayaga, nguromu guranangge koondo gol Engel kandegura gidembo eraya ngu yunoyingo. Anut suwooyi sano keta oorootekungga, ngundo enengo sanggiriningga koondo gol nguno angero oorewo.

⁸ Anutdo enengo yanggangoni, duridarini, ngundo ngu wooro yeni ya kundingiyi Tembel ndinditeyingo. Ngundiro tetoni, oni gura kundingiyi ya ngu newendemo uweroyi nguya kini, ngundiro oororo sambono oni kandegura gidemboro eraya, nguro koye ngu temukowangoku, ngu naruno nguno, ene mete Tembel kundingiyi nguno ko oorowuwango.

16

Anutro Sanggirini Ngu Koondo Kandegura Gidemboro Eraya

¹ Ngu naruno, no Yon Anutdo Tembel ya newendemonggo meno urungga etoni ingootowe, ene ngandiro eyingo. Ye komo ooroya, noro sanggiringga koondo kandegura gidemboro erayagano oorooteku, ngu yoya, oni simoo bare merako ngano oorootenggokuno, ngu wendootoyiga uni! Anutdo eyingo.

² Asa, ene ngundiro etoni ngu, Engel oni koreteroga, ngundo oororo, Anutro sanggirini koondoga ngu wendootoni, merako uyingo. Wendootoni ngu, oni simoo bare ene Nusako Koki urunggaku nguro sunggi, ko enengo gabogaboyi nguno yambo mande tetenggoku ngu, Engel oningga ngundo Anutro sanggirini ngu omburo, moondeye yeni, mambu tawomba ururu ukayidodo utoni, ogingo urungga biyomi ingoyingo.

³ Ngundiro tetoni ngu, asa, Engel erayayiga ngundo Anutro sanggirini koondo erayaga ngu yoro, wendeyino wendoyingo. Ene ngundiro wendootoni, wendeyino ngu yowoorengootoni,

oni kumooyingomboro sidudaro ngundiro tunooteyingo. Nguro ngu, ngu wendeyino Oo Keta Oorootenggoku ngu kumoomukoyingo.

⁴Engel erayayiga, ngu koni kinitetoningga ngu, asa, sambono Engel kabusayiga, ngundo Anutro sanggirini koondo kabusayiga yoro, sono bingomo ko mere sono omungo nguya sonono wendootoni, ngu sono ngu bidodo yowoorengoro sidudaro tunooteyingo.

⁵Ngu naruno, no ngu sambono oni sonoro sobosoboga ngu ingootoowe, ene ngandiro eyingo.

O Anut, ge ataga keta oode, kuri nguya keta oruwo. Ge kundingiyi oorengo. Gengo wirikoweroyi konggega ngu oni biyomimu nenengo oorengo wirikoyerowa.

⁶Ngu oni biyomi ngu ene gengo oni nowoondoyemo hamoo tetenggoku, ko gengo ingondudu eyingo oni yureyi kumooyingo, nguro ngu, ene Kristen sidudaroye wendoyingo. Ngundiro nguro, gedo oni biyomi ngu sidudaro eneno yunootoyi, ene sidu ngu sono ngundiro newanggo. Ngu oo nguro urini nenengo oorengo, Engel ngandiro, ero eyingo.

⁷Ngundiro etoni ngu, no manggowo gura Anutno wooro yeweroyi musiyongga, ngunonggo ene meno ero, etoni ingoyingo.

Yo, ngu hamoo. Ge Anut noorengo Oo Bidodo Simburi, ge yanggangongge urungga oorengo. Ge oni wirikoweroyi naruno ngu, ge muri nenengo oorengo nangge tete, eyingo.

⁸ Ngundiro tetoni ngu, asa, sambono Engel oni namorayayiga, ngundo enengo koondo namorayayiga ngu sano wendootoni, sa ngu kookingo urungga tunootero, ngundo oni moond-eye de kookingo ngundiro koogihahangeyingo.

⁹ Yo, ngu sa urungga de kookingoyingga, ngundo goweye koogihahangetoyi, nguro ngu, ene Anut kootuyisina mande biyomi oorengo ero ingoyingo. Anutdo ngu oo kookingo biyomi ngundiromu yeni, eneno tunooteyingo. Ene ngu muringga ngu, ene ingoyingomu, ene nowoondoye ma yowoorengootoni, Anutro oowooyi bingamini, ero ma okooyingo.

¹⁰⁻¹¹ Ngu naruno, sambono Engel oni kandegurayiga, enengo koondo kandegurayiga ngu yoro, Nusako Koki nguro yabanimo, ko enengo oo sobowooteku, nguno nguya wendoyingo. Ngundiro wendootoni ngu, ooreri oorengo tunootetoni, Nusako Koki nguro oniku, Anutno sanggiri oorengo tero, mawukimboongero, enengo mambu ogingo nguro, ko suwoo ooreri nguro nguya, sa kookingombo yoodeyingongga nguro bidodoboro, Anutya sanggiri teyingo. Ene mande biyomi oorengo ma ero yokoro, nowoondoye ma yowoorengoyingo. Kini, enengo muri biyomi tewonggoku, ngu ma yokoyingo.

¹² Asa, ngu naruno, sambono Engel oni kandegura gidemboro gurananggega, ngundo enengo koondoga ngu Yuparetis sono bingo urungga nguno wendootoni, ngu sonongga ngu dikooro, kingo nggootooteyingo. Ngundiro tetoni, mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo nguro oore

yeyunootoni, ene nguwoore sa ooretokusina urooreyingo.

¹³ Ngundiro tetoni, ngu naruno, mbooro biyomi kabusa yeyootoowe, gido tooko ngundiro. Ngundo Oriwa Urungga ngu manggowoomonggo, ko Nusako Koki Urunggaku manggowoomonggo, ko Setanro ingondudu eyingo oni godange, ngu manggowoomonggo nguya tunooteyingo.

¹⁴ Ngu mbooro biyomi kabusagaku, ngundo ene mete oo muri onindo ma teweroyi, ngu muri guradiro guradiro tetenggo. Oo biyomi kabusagakundo ngu sobosobo oni koreteyingo ururu, ngu mera ngaromuno tunootero, ngundo me yeni ootoogeyingo. Ene ngundiro tetoni, sobosobokundo ootoogero yowuruwooro, nguro Anut yanggangonidodoga nguya enengo naruno ebe urewero tewanggo.

¹⁵ Arisa, ingoyi! No yeno ombuwero ngu, yakaka onindo suwoono torige mayetenggoku, ngundiro ombuwano. Nguro ngu, ye komo ma werewero. Kini, ye komo noro ko ombuweroyi naruni, ngu gome meyeya sobowooyi. Ye ngundiro tetoyiga ngu, asa, ye oyimo ma yowanggo.

¹⁶ Oombooro biyomimbo ngu mera ngaro oo sobosobo oni tabango yetoyi, ngundo Hiburu mandeno ngu oowooyi Amagedon ngu musiyongga nguno ombuyingo.

¹⁷ Asa, sambono Engel oni kandegura gidem-boro erayayiga, ngundo enengo koondoga ngu wendootoni, doogono uyingo. Ene ngundiro tetoni ngu, asa, Tembel kundingiyi ngu newende

Anutro yaba bingamini, ngunonggo Anutdo meno urungga eyingo. Noro sanggirine ngu ataga kiniteteku nga! Eyingo.

¹⁸ Ene ngundiro etoni ngu, arisa, yowari yootoni, gusiro ngguyi urungga utoni, imimi urungga oorengo yoyingo. Ngu imimi urungga oorengo ngu kuri oni merako ngano oruwong-goku, nguno imimi gura urungga ngundiro ngu bidodo dagayeroyingo.

¹⁹ Ngu imimi urungga nguno ngu, ende ururu ngu imimimbo usowootoni, gumi kabusa tunooteyingo. Oni bidodo ende ururu mera bidodomo oorootenggoku, ngu nguya yomburiyerowa. Ene Anutdo ngu Babilon ende urungga, nguno oni simoo bare ngundo sebobarese muriye biyomi ngu ingoro, nguro Anutdo tetoni, ene Wayin sonoyi yanggango oorengo ngu neyingo. Ngu Wayin sonoyi yanggango ngu enengo sanggirini urungga oorengo.

²⁰ Ngu naruno nguno, meradoni bidodo, ko mera pupuri bidodo, ngu kinitero yomburiyerowa.

²¹ Ayis wande wande, sono ngundiro sambononggo merakono ombuwa. Ngu Ayis wande guranangge, nguro kowurini ngu 25 kilo Rayis si eraya nguro kowuri ngundiro. Ngu Ayis wande wande ngu, sambononggo oni bungomo sorero, ngundo oni yutoro yomburiyerowa. Ngundiro tetoni ngu, onindo ingowonggoku ngu, Anutdo ngu Ayis oo biyomi ngu enenonggo ombute, ero ingowanggo. Ene ngundiro ingoro, nguro ene Anutya kumundooye boorowootoni, sanggiri

urungga oorengo tero, nguro ene mandeye biy-
omi kootuyisina nangge, Anutya eyingo.

17

Sebobarese Barega, Ngundo Ogingo Urungga Yoyingo

¹ Sambono Engel oni kandegura gidemboro eraya nguromu guranangge enengo gol koondo kuri oo wendowoku, koondoyigaku yoro, omburo, nono eyingo. Ge ombuya keno! Ngu ooreko ooreko barega yanggangongga, ngu sono bingo gidarega ngu sanganimu bibitero oorooteku, ngu nguro gumi biyomimu inootoningga keno! Ombuya, nondo ngu Anutdo bare biyomingga ogingo urungga gumi inowaku, ngu ge etunggerowano.

² Mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo, ngundo ko oni gidarega merako ngano oorootenggoku nguya, ngundo ngu ooreko ooreko barega nguya sebobarese muri biyomi ngu tero, nguro enengo ingonduduye muri biyomi ngundo nangge angetoni, ene sono kowoo nero mboorombo yoyooteku, ngundiro kakabetetenggo, eyingo.

³ Ngu naruno, Anutro Yukani, ngundo yanggano nunootoni, Anutro Engel no noyootoni, oni kini merako nguno oororo oode, nguno no barega kenootowe, ene Nusako Koki dagoyiga ngu sanganimu bibiteyingo. Ngu Nusako Koki dagoyiga, ngu ene tabango kandegura gidemboro eraya, ko nggamari kande eraya, nguno ngu, oowooyi biyomi oorengongga nguno nakangootoyi oorote.

⁴ Ngu barega ngu enengo nengguroni ngu nakanakangoyingo, ngu dagoyi oorengo. Enengo nengguroni nguro irosarani, ngu Golbo ko digi nakaya gura gura gomegomemu, ko beye goyayi oorengo urini urunggamu, ngu goweyimo teyingo. Kandeyimo ngu Golbo sono toba teyingomu, ngu dowooyingomu ngu newendemo enengo muri biyomi ko sebobarese muri biyomi buwoo ngu bidodo toba ngu angeyingo.

⁵ Enengo oowooyi gura gura kembawasangoomo nakangootoni oorooteku, ngu ngandiro; Babilon Ende Nguro Mande Adingayi, Sebobarese Muringga Tetenggoku Ngu Bidodoboro Namoye, Mera Ngano Muri Biyomi Oorengo Tetenggoku Ngu Bidodoboro Namoye, ero nakangoyingo.

⁶ No ngu barega ngu kenootowe, ene Yisasro oni simoo bare nowoondoyemo hamoo tero, enengo mandeni wesiyoro ewonggoku, ngu yudoni kumoomukoyingo. Ngundiro yudoni kumootoyi ngu, ene ooga tewoku, nguro ene oni oni urungga oorengo tete.

Ene ngundiro tetoni no kenoro ngu, asa, no soriyokoro mbooro nureyingo.

⁷ Ngu naruno, ngu sambono Engel oni gurado nono eyingo. Ge ndadiro tero, soriyokoro, nguro ingondudu urungga tete? Nondo barega nguro murini, ko Nusako Koki nggamarini kande erayayiga, ko tabango kandegura gidembo erayaga, nguro murini nguya yootunoro ewano. Ngu barega ngu Nusako Koki sanganimo bibiteyingo.

8 Ge ngu Nusako Kokingga kuri kenowoku, ko ataga ene keta ma oorote. Ene kootuyisina Nusako Kokingga ngu mere gumi kiningga ngu yokoro, oorero, ene kondibo oonootero kinitewa. Anutdo mera oo bidodo yeyingo naruno nguno, ene mera ngaro oni onendo Yisasro nowoondoyemo hamoo tewanggoku, ene keta oruweroyi bukno kuri oowooye nakan-goyingo. Oni oowooye ngu bukno kini, ngundo ngu Nusako Koki kuri kenoro, ko ataga ngu kini. Ene kootuyisina ko kenoro, ene nguro soriyokoro mbooro yurewanggo, eyingo.

9-10 Sambono Engel onindo ko eyingo. Oni ingonduduni gome metemingga ngu, ene komo oo ngaro gome ingoni. Nusako Koki tabango kandegura gidemboro eraya, ngundo puri kandegura gidemboro eraya, nguno barega ngu sanganimu bibiteyingo nguro gabogaboyi. Nusako Koki tabango kandegura gidemboro erayaga, ngu mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo kandegura gidemboro eraya, nguro gabogaboyi nguya. Sobosobo oni koreteyingo kandegura ngu kuri kumooyingo, ko ataga sobosobo oni koreteyingo gura keta oodoni, ko kootuyisina gura koreteroga omburo, ngu naru bodaga nangge oruwa.

11 Ngu Nusako Kokingga ngu, ene kuri ngu mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo kandegura gidemboro eraya, nguromu gura oruwo. Kootuyisina ene kumoowoku, ko keta ootoogero, ngu mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo kandegura gidemboro kabusayiga, ngu tunootewa. Ene kootuyisina, ene hamoo oorengo oonootewa.

12 Ge kuri nggamari kande eraya kenowoku, ngu gabogaboyi ngundiro: oni sobosobo koreteyingo kande eraya, ngundo enengo ko simoo bare soboyeroweroyi ko ngu ma teyingo. Kootuyisina oni koretero kande eraya, ngundo yanggango yoro, Nusako Koki nguya naru ootuwoo bodaga ko gobooro tero, simoo bare soboyerowanggo.

13-14 Ngu oo sobosobo oni koreteyingo ngu bidodo ingonduduye gobooro guranangge ngu yowuruwooro, ko enengo yanggangoye ngu bidodo Nusako Koki ngu inowero ingootenggoku, ngu bidodo Nusako Koki inootoyi, ndawugaro nguro, ene Sipsip Nangonimboya ebe ureweroyimboro. Ene ngundiro tetoyi ngu, Sipsip Nangoni ngundiro, ko enengo nowoondoyemo hamoo teyingo oni Anutdo kuri rogoyerowoku, ngu nguya yowuruwooro, ene ngu ebegano nguno enendo Nusako Koki, ko enengo oni ngu yanggango yero dagayerowanggo. Ndadiro nguro, Sipsip Nangoni ngu oni tabango bidodoboro tabangoye urungga, ko mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo, ene nguro tabangoye urungga ngu! Ero eyingo.

15 Ngu naruno, sambono Engel oni ngundo nono eyingo. Ge ngu barega sono bingo gidarega sanganimobibitetonikenooteuku, ngu sonongga ngundo oni simoo bare mera bidodomo, oni goweye moondeye gura gura, ko mande bungeye songo songo ngu bidodoboro gabogaboyi.

16 Ngu Nusako Kokingga, nggamari kande erayaga ge kenooteuku ngu, ene bidodo ooreko ooreko barega nguya mundi tewanggo. Ngundiro

tero, yomburiyoro yokoro, enengo towi neng-guroni, ko irosarani bidodo andangero yokoro, enengo goweyi songgiwi nero, okooro de nom-bono kagisokowanggo.

¹⁷ Ngundiro tetoyi, ndawugaro nguro, Anutdo ingondudu nowoondoyemo Nusako Koki yero, ngu yanggango oni simoo bare soboyeroweroyi yunootoni, ngunonggo ene ngu kongga ngu tero, oororo, Anutdo narungga rogo tewoku, nguno wenga kinitewa.

¹⁸ Ngu barega ngu kenowoku, ngundo ngu ende urungga nguro tabango koreteyingo, ngu mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo bidodo ngu soboyerooteku, nguro oo gabogaboyi, ero eyingo.

18

Babilon Ende Kuri Yomburiyoyingo

¹ Ngu naruno nguno, no Yon sambono Engel oni gura kenootowe, sambo endemonggo ombuyingo. Ene Anutdo yangganganidodo, duridaridodo urungga oorengo inootoni, nguro ene mera ngano ombutoni, soruyi mera bidodo himi oorengo yeyingo.

² Ene meno urungga ero eyingo. Babilon ende urunggaku ngu yomburiyoote! Ngu hamoo oorengo, ngu yomburiyooteku ngu! Ataga ngu oombooro biyomimboro musiyero tero ooroote. Yo, oombooro biyomi nguno oodoyi, ko nu oo buwoo biyomi netenggoku, ngu musiyonggano nguno ooroote.

³ Ndadiro nguro, oni mera bidodomo, ene ngu barega nguya sebobarese muri biyomi tero, nowoondoye nguro nangge ingondudu tero, ngu onindo sono Wayin yanggango nero ingooteng-goku ngundiro. Mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo, ngu sebobarese muri biyomingga nangge nguya teyingo. Mera ngaro ene beye koyi nangge teweroyi oni, ngu endega nguro muri biyomi gura gurano, ko oo gome gomemu enendo suwooyi sano yowero ingooteku, nguro sitowi beye koyi teweroyi onindo, ene oo sitowi urungga yoyingo, eyingo.

⁴ Ngu naruno, no manggowo gura sambo endemonggo tunootetoni ingowono. Ene ngandiro eyingo. Ye noro Kristen oni simoo bare, ye komo ngu endega ngu yokoya sayi. Kinitetoni, asa, ye nguya ngu endega nguro weti mbumbuwaye, ngu ye nguya koorowoowanggo. Ye ngu endega ngu yokoro ngu, asa, nondo ogingo biyomi urungga enengo wetiye nguro yetenoku, ngu ye ma yowanggo.

⁵ Enengo weti mbumbuwaye ngu urungga oorengo watayetoyi, sambono oorete. Anutdo ngu biyomiyengga nguro ingondudu tete.

⁶ Ye ngu ooreko ooreko barega ngundo biyobiyomi tewoku, ngu yendo eneno ngu komo gumi eraya wendangeyi. Ndadiro nguro, ngu barega ngundo oo kowuri urungga oni yunoweroyi yetoningga, nguro yendo ngu erayagomo kowuri ngundiro ene ko inoyi.

⁷ Ngu barega ngundo enengo oowooyi bingami okooro, enengomo irosara nakanakangoyingo gomegomemu, ngu nangge tero watayetoningga

ngu, nguro yendo komo ogingo gumi ngundiya teyinoyi. Ene barega ngu newendemonggo, ene enengo biyomini okooro eyingo. No ngu mera ngaro oo bidodo sobosobo bare urungga oorengo. No wabu bare kini, nguro ngu, no ma sendowero ingowano. Hamoo oorengo kini, eyingo.

⁸ Arisa, newendemonggo ngundiro ingootoni, ngundiro nguro, kowuri guradiro guradiro ngu naruno nangge eneno ombuwa. Ngu ngandiro: Sayi guradiro guradiro ngundo omburo yureni kumootoyi, oni simoo bare sendo moguru urungga tetoyi, ko oowariro kumooyingo naruwo urungga oorengo nguno tunootewa. Nguno ngu, debo Babilon endega ngu dero gisokowa. Yo hamoo oorengo, Anut Oo Bidodo Simburi yanggangonidodoga, ngundo enengo murini wirikoro, kenoro, ogingo nangge oorengo inowa, ero eyingo.

⁹ Mera ngaro oo sobosobo oni koreteyingo bidodo nguya oo biyomi gobooro tewonggoku, endemo wooro urungga ende dedoni, ngu kenoro, ene sendo moguru urungga tewanggo.

¹⁰ Onindo ngu endega ngu dedoni, oriroko dikaro, ngunonggo ngu endemo oni ngundo enengo weti mbumbuwaye, nguro ogingo ngundiro koorowootoyi, kenoro, kiyero ero eyingo.

O gowugowurongo Babilon, ye ende urungga yanggangonggedodo! Naru ootuwoo bodagano sodedomangge, yengo weti mbumbuwaye nguro gumi yengomo tunootetoni koorowootenggoku ngu! Ero eyingo.

11 Beye koyi teweroyi oni mera nga bidodo, nguro ingonduduye, nguro kowuri ingoro sendowanggo. Ndadiro nguro, ene musiyogurano enengo sitowi uriyoweroyi nguya kini nguro.

12-13 Yo, ngundo Babilon endega nguno beye koyi teweroyi oni, ngundo oo ngandiro soweyoote. Gol, Siluwa, digi nakanakangoyingomu, beye goyayimu, towi sarayi gomegomemu, towikumba dagoyi gomegomemu, towi nakanakangoyingo gome imakeyingomu, de gura gura ndindingo gomemu, Elepan nggamari, ko debo Ayen koorongguyibo, ko Ayen oobo digi goobe nakanakangoyingombo, ngundo oo gomegomemu teyingo, suwe oo ninggurini gura gura, ko wooro gome ndindingomu yeweroyi, urumi gura gura ndindingo gomegomemu, Wayin, oo kaweroyi bo urumi gomemu, oomanongoyingo kaweroyi oo kikidoyingo, Sipsip ko Bulmakawu, Hos ko Hos yawasanidodomu, kingo kirikiri oni bidodo, ngu oo sitowi ngu bidodo uriyowero soweyoyingo.

14 Beye koyi teweroyi oni, ngundo sendowero tero ewanggo. Oo gomegomemu bidodo, nguro ye gome ingootenggoku, ngu oo ngu ataga kinitete. Yo, yengo oo sitowi bidodo kini temukootoni, gura nguya kini, eyingo.

15-16 Ngu beye koyi teweroyi, oni ene kuri Babilon ende oo sitowi uriyoro, nguro beye yowonggoku, ngundo endemo oni simoo bare kenootoyi, nguro weti mbumbuwaye nguro ogingo urungga oorengo ingootenggoku, nguro ene kenoro, sosoreyingo urungga tero, oriroko

anduno ootooro, nowoondoyemo kowuri urungga ingoro sendoro eyingo.

O Babilon ende urungga gowugowurongo!
 Ngu hamoo oorengo gowugowurongo!
 Kuri gengo nengguro sarayi ngu gomegomemu, ko nengguro dagoyi oorengo, yemuro oruwo. Gengo irosara gol wadori gomegomemu, ko digi nakanakangoyingomu gomemu, ko beye goyayimu nguno teyingo.

17-18 Ngu naru ootuwoo bodagano, sodedo-mangge gengo oo sitowi urungga oorengo, beye nguya, ngu bidodo kinitemukoyingo! Ero eyingo. Ngundiro nguro, wanggono oni sobosobo, ngudodo enengo ko onidodo, oni simoo bare wanggono sawero ingootenggoku, ko wanggobo beye koyi teweroyi oni, ngu bidodo endemo oniro kowuri oorengo ingootenggoku, ngu kenoro, orirokono dikaro, endemo nguro wooroyi ooretaku, ngu kenoro eyingo. Ende urungga gurado ene Babilon ende ngundiro oowooyidodo oodoni, ngundo Babilon endega ma dagaro oowooyidodo oodoni, ma kenowato! Eyingo.

19 Ngundiro nguro, ene kowuri urungga ingoro, nguro ene tabayemo gugukakawu oorongooro, sendo moguru tero eyingo.

O ende urunggaku, gowurongo! Gengo ende nguno wanggo wendeyino oorootenggoku, nguro sobosobo oni, ngundo gengo oo sitowi geno soweyowonggoku, nguro ene digi beye urungga oorengo yoyingo! Ene

naru ootuwoo bodagano nangge, sodedo-
mangge ene oonootemukote! Eyingo.

²⁰ Ene ngundiromu, ye sambo endemo oo-
rootenggoku, ye enengo nowoondoyemo hamoo
teyingo oni, ye Anutro ingondudu eyingo oni
bidodo, ye Yisasro soweyeroyingo Aposel oni, ye
bidodo komo oni oni urungga oorengo tetenggo.
Ndadiro nguro, weti mbumbuwaye teyingomu,
ngu wirikoro, nguro Anutdo ene Babilon weti
mbumbuwa muri biyomingga yeno tewong-
goku, ngu wirikoro, ogingo urungga oorengo
yunoyingo, ero eyingo.

²¹ Ene ngundiro mande yokootoyi, ngu naruno
nguno, sambono Engel oni yanggangonidodo
nguno digi urungga oorengo, onindo ma
okooweroyimu ngu okooro yoro, wendeyino
oorongooro eyingo.

Ngundiro muringga nguno nangge, ngu Babilon
ende urungga ngu yoro oorongootoni,
utoni, onindo ko ma kenowanggo, ero
eyingo.

²² Gita oowooyi Harup, ko sumbimbooro ng-
guyi gura gura, ko mowumowu, ko ungu nguro
ngguyi naru gurano, oni ma ingowanggo. Oni
ene ingonduduye gura gurano ko teweroyi naru
gurano, ngundiro oni gura ngu ma oruwa. Wit oo
kikidoweroyi nguro kiki ngguyi, naru gurano, oni
ma ingowanggo.

²³ Soru himi, naru gurano, onindo ma
kenowanggo. Oni ene bare yoweroyi naru nguya
kinitewa. Kurimi beye koyi teweroyi oni, ngundo
ene mera nga bidodomo ene oowooyidodo
ootooro, ene ngunonggo oni mera bidodomo

ganaganayerootoyi, gosonggi gura gura oni yomburiyerowero teyingo, ero eyingo.

²⁴ Anutdo ene Babilon endega ngu kenootoni, ene biyomi tero, enengo ingondudu eyingo oni, ko enengo oni simoo bare nowoondoyemo hamoo teyingo mera bidodomo oruwonggoku, ngu yudoyi kumootoyi, ngu kenoyingo. Ngundiro muringga nguro kowuringga bidodo Babilondo yoyingo, ero eyingo.

19

Sambo Endemo Oni Bidodo Oni Oni Teyingo

¹ Babilon ende urungga ngu dero yokootoni, ngu naruno, no Yon ingootoowe, sambo endemonggo, simoo bare oowooyingga oorengo moguruwooro eyingo.

Noore komo Anutro oowooyi bingamini ero okooteto! Ngu noorengo Anut, ene nangge guranangge, ngundo noore ko uriyeroro yoyoyingo. Ene oowooyidodo, duridaridodo, ko yanggangonidodo oorengo ooroote.

² Anutro wirikoweroyi koni ngu muri nenengo oorengomo oni wirikoyerowa. Ngu ooreko ooreko bare urungga, ngu enengo muri biyomin-ingga, nguno oni simoo bare mera bidodomo yomburiyeroro, ngundo Anutro ko oni yureni kumooyingo. Ngundiro nguro, Anutdo nguro gumi biyomi oorengo inoyingo, ero eyingo.

³ Asa, ngu naruno no ingootoowe, ene moguru urungga tero, meno ko eyingo. Noore gengo oowoongge bingamingge ero okooteto! Babilon

ende urungga dero, wooroyi oorewoku, ngundiro suwooyi sano dero, wooro oorero oruwa, ero eyingo.

⁴ Sambono tabango oni onibiga namoraya ngudodo, ko Oo Keta Oorootenggoku namorayaga, ngudodo Anut doongeyimo bagootero, yambo mande tero, meno eyingo. Hamoo oorengo! Noore gengo oowoongge ero okooteto! Ero eyingo.

⁵ Ngu naruno, Anutro yaba tanggeyimonggo meno gura eyingo. Ye Anutro ko oni, oowooyidodomu ko oowooyidodomu kini, ye bidodo komo noorengo Anutga ngu oowooyi bingamini ero okooteto, ero eyingo.

⁶ Ngu naruno, no ingootoowe, mande moguru urungga simoo barenonggo ngguyi utoni ingootoowe, sono ururu ngguyi ngundiro uyingo, ko gusiro ngguyi ngundiro ingootoowe, ene ngundiro meno urungga eyingo. Noore gengo oowoongge bingamingge, ero okooteto! Ge noorengo Anut Oo Bidodo Simburi Simbunani! Ge yanggangonggedodo, ge oo bidodoboro sobosobo koreteyingo oorengo!

⁷ Nguro ngu, noore oni oni urungga oorengo tero, oowoongge bingamingge okooteto! Ndadiro nguro, Sipsip Nangoni bare yoweroyi naruwo tunootete. Enengo bareyi ngu kuri oo yomosiyoowo. (Enengo bareyi ngu oni simoo bare eneno nowoondoyemo hamoo teyingo ngu.)

⁸ Anutdo ngu bareyi inowoku ngu, ene nengguro sarayi oorengo wadorimu, pirungga soruyidodo ngu inootoni yemuwo, ero eyingo. (Ngu

nengguro sarayingga ngu Kristen oni muriye gome nenengo nguro gabogaboyi.)

⁹ Ngu oo ngu tunootetoni kenootoowe, Engel onindo nono eyingo. Ge nga mandega nga nakango. Ngu oni simoo bare ngu Anutdo negoyerootoni, Sipsip Nangoningga ngundo bareyi yoweroyi oo simbo kayingongga, nguno ombuero sumoo yunowoku, nguro ene oni oni urungga tetenggo. Eyingo. Ngu mandega ngu Anutro mande hamoo oorengo ero nono eyingo.

¹⁰ Asa, Engelndo mande ero yokootoni, no ene keyi damonimo bagootero, yambo mande tewero teyingo. Ngundiro tetoowe, ene sode-domangge nono eyingo. Ge nono yambo mande ma tewero! Ndadiro nguro, no geya konare guranangge, Kristen dobookurige Yisasro mandeni nowoondoyemo hamoo tero oorooteto. Ye komo Anutno nangge yambo mande teyi! Noore ingowato. Yuka Kundingiyi ngundo Anutro ingondudu eyingo oni nowoondoye yokutuwootoni, ngundo ene onino Yisasro mande wesiyoro eyingo. Ngundiro wesiyoro etoyi, ngunonggo enengo mandeni ngundo oni songo nowoondoye yokutuwootoni, nguro ene nguya Yisasro mande wesiyoro etenggo. Ero eyingo.

Onindo Hos Sarayinggano Bibiteyingo

¹¹ Ngu naruno, no sambo endemo kenootoowe, nguno Hos gura sarayimu oodoni, ngu sanganimo oni gura bibitero oruwo. Ngu oningga ngu oowooyi ngandiro: Oni Enengo Koni Gome Soboworo Teyingo ko Oni Ene Muri Gome Nenengomu Nangge Teyingo, oowooyi ngu

ngandiro. Ene simoo bare wirikoyeroweroyi bine, ngundi ene ebe ureweroyi tetoningga ngu, ene komo muri gome nenengo ngu nangge keyoro ngunonggo tewa.

¹² Enengo doongeyi ngu de soru ngundiro soru ooretoni, ene tabangomo Gol tomokuyi oowooyingga nguno oorooto. Enengo goweyimo oowooyi gura oorooto. Ene ngu oowooyingga ngu enengombo nangge murini ingoote.

¹³ Enengo nengguroni tewoku, ngu sidudarowobo sonowooyingo. Oniro oowooyi ngu ngandiro, Anutro Mandeni. Eyingo.

¹⁴ Sambo endeboro me oni ngudodo ene Hos sarayimu sanganimo bibitero, ene Yisas keyoro oorowuyingo. Ene towikumba tewonggoku, ngu sarayi gome oorengomu nangge tero oorowuyingo.

¹⁵ Enengo manggowoomo duge kuningo oorengo ngunonggo oorero, mera ngaro oni simoo bare eneno nowoondoye hamoo ma teyingo ngu yureweroyimboro. Anutdo eyingo. Enengo usudogoni Ayenmbo teyingo, ngundo ene oni simoo bare gome soboyerowa, ero eyingo. Ene Wayin sonoyi winggoweroyi digi kumbeyigano, nguno Wayin winggowo. Ngu Wayin sonoyi urungga ngu, Anut yanggangonidodoga nguro sanggirini urungga oorengo nguro gabogaboyi.

¹⁶ Enengo oowooyi ngu nengguronimo, ko keyi begowoomo nguya nakangoyingomu, ngu ngandiro:

Mera	Ngano	Oo	Bidodo	Sobowooyingo
	Koreteyingo		Nguro	Tabangoye

Urungga Oorengo. Ene Sobosobo Oni Bidodoboro Simbuye Urungga, ngundiro nakangoyingo.

¹⁷⁻¹⁸ Ngundiro tetoni, no sambono Engel oni gura kenootowe, ogisano dikaro, meno manggaru tero, nu samboriri ururumero bawootenggoku, nguno eyingo. Ye ombuya Anutdo oo simbo kawokuno, ngano yowuruwooyi. Ye ombuya, nguno ye ngu mera ngaro oo sobosobo oni tabango, ko me oniro tabango, ko oni yanggangoyedodo, Hos, ko oni Hos sanganimu bibiteyingo, ko oni simoo bare oorootenggoku, ko kingo kirikiri oni, ko oni oowooyedodomu, ko oni oowooyedodomu kini ngu bidodoboro songgiwiye neyi, eyingo.

¹⁹ Ngu naruno nguno, no Nusako Koki ko mera ngaro sobosobo oni koreteyingo ngudodo, ko enengo me onidodo nguya yeyootowe yowuruwooyingo. Ene yowuruwooro, ngundo oningga Hos sarayingga ngu sanganimu bibiteyingongga nguya, ko enengo me oni ngudodo ebe urewero teyingo.

²⁰ Ene ngundiro tetoyi ngu, asa, oningga Hos sarayingga ngu sanganimu bibiteyingongga, ngundo Nusako Kokingga ko Setanro Ingondudu Eyingo Oni Godange, ngu yoyoro, mereno de nombo ko digi koorongguyi, oowooyi Salpa, nguya yowuruwooro, sugi sugi dererooteku, nguno oorongooyeroyingo. Ene ngundiro tetoyi, ndadiro nguro, ngu Setanro Ingondudu Eyingo Oni Godangengga, ngundo Nusako Koki doongeyimo, oo amana onindo ma teweroyimu ngu tetoyi, nguro oni simoo bare bidodo oo ngu kenoro

nguno mayero, yowuruwooro, Nusako Koki nguro gabogaboyimo yambo mande teyingo.

²¹ Ngu oningga Hos sarayingga ngu sanganimu bibiteyingongga, ngundo duge manggowoomo oorootekungga, ngundo Nusako Koki Urung-gaku nguro me oni bidodo dugebo yureni kumooyingo. Kumootoyi, arisa, nu bidodo omburo, enengo songgiwiye bidodo nemukoro kawuye ndinditeyingo.

20

Dagoma 1,000 Setan Biyomimo Oruwa

¹ Ebe kinitetoni, ngu naruno, no Yon sambono Engel oni gura no kenootowe, ene sambo ende yokoro ombuyingo. Enengo kandeyimo ngu mere urungga gumi kiningga ngu goosooweroyi ki, uto urungga nguya oowooyi Sen, ngu dowooyingo.

² Ngu Oriwa Urungga ngu dowooro, uto yanggango Sen, ngundo dowooro gosiyoro, mere gumi kini urunggano oorongooyingo. Nguno ngu, ene dagoma 1,000 oruwa. Ngu Oriwa Urungga ngu oowooyi gura ngandiro: Sire Kurimingga ngu, Oombooro Biyomi, ko Setan. Eyingo.

³ Sambono Engel oningga, ngundo Oriwa Urungga ngu dowooro, mere gumi kininggano nguno oorongooro, mere manggowo witu oo ngu gome ukingoro, goodooro gosiyoyingo. Ngundiro teyingo, nguro ene mete oni mera bidodomo, ngu dagoma 1,000 nguno ko ma ganaganayeroruruwa. Dagoma 1,000 ngu kinitetoni ngu, kootuyisina, ene mere goosootoyi,

naru bodagano nangge, Setan ngundo mete oorero, oororo omburo tewa.

⁴ Ngu naruno, no ngu oni gidarega Anutdo oni wirikoyeroweroyi ko ngu kuri rogo tewoku, ngu onikundo yaba bingaminidodo ngu sanganimobibitetoyi kenoyingo. Ngu bibitero, ngunonggonngu oni oo tewonggoku, ngu wirikoyerowero bibiteyingo. Ngundiro tero, oni uru oorengogaboye kenootowe, ngu ene Yisasno nowoondoyemo hamoo teyingo nguro, enengo oowooyi oni gidaregano yootunootoyi, ngunonggo ene nguya Anutro mandeni yanggango dowooyingo. Dowootoyi, nguro ngu, mundi onindo bung-eye toongootoyi kumooyingo. Ngu Kristen oni ngu, ene Nusako Kokino ko nguro gabogaboyimo nguya ma yambo mande teyingo, ko nguro sung-gini ngu kembayemo ko kandeyemo nguya ma yoyingo. Ngu oni ngu, ene ko keta ootoogero, ene Krayisya gobooro dagoma 1,000 oororo, ngu oni ngu soboyeroro oruwanggo.

⁵ Ngu Kristen oni ngu, ene wata koreteyingo ngundo merenonggo ko keta ootoogeyingo. (Kristen Oni kumooyingo gidarega ngu dagoma 1,000 nguno ma ootoogewanggo.)

⁶ Oni ene merenonggo tambu koretero ootoogetenggoku ngu, ene komo oni oni tero, kundingiyi oruwanggo. Ngu oni ngu, ene Anutno wooro yeyingo oni kundingiyi tero, ene Krayisya dagoma 1,000 oni simoo bare merangga nga ngu sobowooro oruwanggo. Ngundiro onikundo ene Setanro ende biyomimo ngu ma oorowuwanggo. Kini, ene suwooyi sano Anutya oruwanggo.

Anutdo Setan Yomburiyoyingo

⁷ Dagoma 1,000 ngu kinitetoni ngu, Anutdo mere gumi kini urunggaku ngu manggowo goosootoni, Setan ya biyomi yokoro toongeyingo.

⁸ Yo, Setan ngu mere yokoro, oorero, oni simoo bare mera bidodomo, ganaganayeroweroyim-boro ko tewa. Ene ngundiro tero, yade yade oororo, Gok ko Megok ngu sowe erayaga Krayisro mudi oorootenggoku, ene yowuruyerooni, me oni urungga oorengo yeri tunootewa. Ngu me oni yowuruyerooni, ngu wendeyi sono dabemimo digi keredi ngundiro tewa.

⁹ Setando mera bidodomo, me oni yowuruyerooni, yade yade oororo, Anutro simoo bare oorootenggoku musiyu pawangoro, ngunonggo Anutdo ende urungga (Yerusalem) nguro gome ingooteku, ngu pawangowango. Ngundiro tewanggoku ngu, ene Anutdo sambononggo de sorudodo yokootoni, omburo, ngundo ngu, Setanro me oni ngu yoodemukowa.

¹⁰ Ngundiro tetoni ngu, Anutdo godange oni Setanngga, ngu dowooro, mere gumi kiningga digi koorongguyimu dero oorooteku, nguno oorongooyingo. Oorongootoni, Setando uro, nguno ene Nusako Koki ko enengo ingondudu eyingo godange oni nguya kabusayi tero, sugi sugi ogingo urungga oorengo koorowooro oruwango.

Wirikoyeroyingo Naru Urungga Tunootete

¹¹ Ngundiro tetoni nguno, no yaba sarayi urungga bingaminidodo ngu kenootoowe, oni gura ngu sanganimu ngu bibiteyingo. Bibitetoni,

ngu naruno, mera ko sambo nguya satori, musiyarimo kiniteyingo.

¹² Ngundiro tetoni, no kenootowe, oni kuri kumooyingomu ngu oowooyedodomu, ko oowooye kinimu nguya, enedodo ngu yabaga bingaminidodo ngu tanggeyimo dikayingo. Ngundiro dikatoyi, oni yaba bingaminidodo bibiteyingongga, ngundo buk gidarega dowooro wesiyoro, ko buk gura nguya wesiyoyingo. Ngu bukga ngu Yisasdodo oni keta oruweroyi nguro buk. Ngu buk guraga nguno oni simoo bare mera ngano oo muri tewonggoku, nguno oorote. Oo ngu buk nguno oorootenggoku, ngu Anutdo ngu oni bidodo kumooyingomu ngu wirikoyingo.

¹³ Ngu naruno, wendeyi koongeyingo bidodomo, oni kumooyingo ngu ooretayi; ko oni mereno mereyeroyingo ngu ooretayi; ko oni kumooro Setanro ende biyomimo oorootenggoku, ngu nguya Anutno mayero yowuruwooyingo. Yowuruwootoyi, Anutdo enengo koye tewonggoku, enengomo enengomo wirikoyeroyingo.

¹⁴ Oni Yisasno nowoondoyemo hamoo ma tetoni, kumooro musiyo songo songomo, ko Setanro ende biyomimo nguya oruwonggoku, ngu bidodo Anutdo yowuruyeroro, wirikoyeroro, ko oorongooyerooni, mere de nombododo urunggano, nguno uro yoodetoni, suwooyi sano ogingo ingoro oruwanggo. Nguno oodoyi, Anutdo eyingo. Ataga kumooweroyi muriningga ngu kinitete, ero eyingo.

¹⁵ Ene wirikoyeroyingo oningga, ngundo oowooye Yisasdodo oni keta oruweroyi bukga

nguno oowooye kini ngu, arisa, ngu oni ngu, Anutdo ngu yoyoro oorongooyerooni, de nombododo ngu ma kumooweroyi mere urungga oorooteku nguno uyingo.

21

Sambo Ko Mera Keta

¹ Arisa, ngu naruno, no Yon sambo mera keta kenoyingo. Sambo koretero, ko mera koretero, ko wendeyi nguya ene kiniteyingo.

² Ngundiro kinitetoyi ngu, no ende kundingiyi ngu Yerusalem keta kenootowe, ene sambononggo Anutdo soweyootoni ombuyingo. Anutdo ende ketangga ngu kuri gome metemimu yero yomosiyoingomu, ngu bare kameyi yowero naruwo, nguno enengo oo kuri gome metemimu nangge, ngu yomosiyoingomu ngundiro.

³⁻⁴ Ngu naruno, no manggowo ngguyi Anutro yaba bingaminidodo ngu tanggeyisina, ngunonggo manggaru tero etoni ingoyingo. Ataga Anutdo oniya oorootenggo. Ene oniya oruwanggoku, nguno ngu, enengo oni simoo bare oruwanggoku. Anutdo enesu nangge oni simoo bareno nguno ootooro, ene oniro Anut oruwa. Ngu naruno, Anutdo oniro kowuriye ngu bidodo andangeyunootoni, nguro ene naru gurano, ngu ma sendowanggoku. Kumooweroyi muringga nguya kini; kowuri bidodo ko sendo moguru teweroyi muringga ngu, ko ogingo ingoweroyi muringga ngu, oo ngu bidodo nguya kinitemukowa. Mera ngaro muringgano tewanggoku, ngu bidodo kinitemukowa, eyingo.

⁵ Ngu naruno ngu, onindo Gol yaba bingaminidodo ngu sanganimu bibiteyingonga ngundo eyingo. Ingo! Ataga oo ngu bidodo keta tunootete, eyingo. Ene mande gura nguya eyingo. Ge nga mandega nga nakango. Ndadiro nguro, nga mandega nga ngu nenengo oorengo, nguro oni ene nguro nowoondoyemo hamoo tewanggo, eyingo.

⁶ Asa, ene mande gura eyingo. Noro kone temukooteno. Nondo ngu oo ngu bidodoboro koretero oorengo oorooteno. Nondo nguya, ngu oo ngu bidodoboro wengani oorooteno. Oni ene sonoro kumoowaku ngu, nondo sono keta oorooteku, sono omungo ngu sono kingo duwoo ene inootowe newa.

⁷ Oni ene newendemo hamoo tetekungga ngu yanggango dowooro, yade oororo kumoowaku ngu, asa, ene komo Setanro towootwooni ngu dagate. Oni ngundiro tetekungga ngu, nondo enengo Anut oodoowe, ene noro nangone oruwa.

⁸ Ene oni noro kone metemi teweroyi ngu sosorero yokowanggoku; oni ene Yisasro nowoondoyemo hamoo ma tewanggoku; ko oni ene dobooyi ureni kumootenggoku, ene sebobarese muri biyomi ngu tetenggoku; oni ene idi gosonggi muri biyomingga ngu tetenggoku; oni ene oombooro godange biyomi nguno yambo mande tero nguno yemboongetenggoku ngu; ko oni bidodo godange mande etenggoku; ngundiro oni ngu bidodo, ene de nombododo mere urungga digi Salpa dero gidorero oorooteku, nguno uro oruwanggo. Ngu musiyongga ngu biyomi oorengo, nguno ene uro, sugi sugi

oruwanggoku, ngu kumooweroyi kootunggaku ngundiro, eyingo.

Yerusalem Ende Keta

⁹ Ngu naruno, sambono Engel gura nono ombuyingo. Ngu Engelngga ngu Engel kandegura gidemboro erayaga nguromu gura, ene kandeyimo koondo kandegura gidemboro eraya, Anutdo oni yomburiyoweroyi oo biyomi ngu koondomo yetoni angeyingo. Nguromu Engel gura, ngundo omburo nono eyingo. Ge ombutooga, nondo Sipsip Nangoni nguro bareyi keta ngu etunggerowano, eyingo.

¹⁰ Ngundiro etoni, Anutro Yukani, ngundo yanggango nunootoni, Engel ngundo noyoro puri ndandayingo oorengo sanganimo nguno ooreyingo. Ngu musiyongga nguno, ene Yerusalem ende keta etunerootoni, kenootoowe, ngu endega ngu sambononggo Anutdo soweyootoni ombuyingo.

¹¹ Ngu ende ketangga nguro soruni ngu Anutro duridarini. Ngu endega nguro soruni ngu, ene digi oowooyi Yaspaa, nguro urini urungga oorero nguro wadorini himi oo komboni ngundiro.

¹² Ngu ende keta urungga nguro oonggoo pawani ngu, awuno samboriri oorengo teyingo. Ngu endega nguro yamukoni kande eraya kegidemboro eraya oodoni, nguno sambono Engel oni kande eraya kegidemboro eraya yamuko soboworo dikayingo. Ngu yamuko ngu, Iserel oniro sowe kande eraya kegidemboro erayaga, nguro oowooye nguno nakangoyingo.

¹³ Ngu endega nguro ende mundumi namoraya oodoni, nguno yamuko kabusa kabusa yeyingomu oorote.

¹⁴ Ngu endega nguro digi nonggini kande eraya kegidemboro eraya ende yanggango inootenggoku, nguro digiyi ngu Sipsip Nangoningga nguro soweyeroyingo Aposel oni kande eraya kegidemboro erayaga, nguro oowooye nakangoyingo.

¹⁵ Ngu sambono Engel ngundo oni Gol usudogoyiga dowooro, nguro endega, nguro yamuko, oonggooyi nguya rogowooweroyimboro.

¹⁶ Ngu sambono Engel onindo ene usudogo ende rogowooweroyimboro ngu dowooro, ngundo ngu endega ngu rogowooyingo. Ngu endega nguro wanggangoni ko dabemi dabemi ngu, ko oonggoo pawani duburi ooreyingo nguya rogowooyingo, ngu guranangge ereremo oorengo teyingo. Ene 2,400 Kilomita ngundiro.

¹⁷ Ene oonggoo pawani nguya rogowootoni, ngu oonggoo pawa nenengo ngu 60 Mita ngundiro rogowooyingo. Nguro rogoga ngu onindo oo rogowootenggoku ngundiro, ngundo rogowooyingo.

¹⁸ Ngu endega nguro pawani ngu, Anutdo digi oowooyi Yaspa digiga ngu tero, ko endega ngu Gol ngu Galas wadori ngundiro yeyingo. Ngu oo komboni ngundiro wadorimundo teyingo.

¹⁹⁻²⁰ Ende nguro digi nongginiyi ngu Anutdo endega nguro oonggoo pawayi yanggango teyino, digi nakanakangoyingo, ngundo nakanagoyingo. Ngu digi ngu ngandiro; digi koreteroga ngu Yaspa; digi erayayiga ngu Sapayira, ngu uringgiyi; digi kabusayiga ngu Aget, ngu sarayi; digi

namorayayiga ngu Emeral; digi kandegurayiga ngu Sadonikis, ngu dagoyi ko sarayi nguya yowuruwooyingo; digi kandegura gidemboroyiga, ngu Koniliyon ngu digi dagoyi; digi kandegura gidemboro erayayiga ngu Kirisolayit ngu kooronggu nangge, digi kandegura gidemboro kabusayiga ngu Beril ngu titoyi; digi kandegura gidemboro namorayayiga ngu Topas, ngu kooronggu nangge; digi kande erayayiga ngu Kirisopares, ngu titoyi koorongguyi nguya yowuruwooyingo; digi kande eraya kegidemboro gurananggega ngu Hayiyasin, ngu uringgi kumuyi gura; digi kande eraya kegidemboro erayayiga ngu Ametis, ngu digi dagoyi gura.

²¹ Endega nguro yamukoyi kande eraya kegidemboro erayaga, ngu beye goyayi kande eraya kegidemboro erayaga ngu sarayi oorengo urini urungga, ngundo teyingo. Ende nguro yamuko guranangge nanggemo, Anutdo beye goyayi urungga oorengo ngu guranangge ngundo nangge teyingo. Ngu endega nguro ooreni ngu Gol oorengombo nangge teyingo, ngu oo komboni ngundiro wadoriyi.

²² Ngu endemo, nguno yowuruwoo ya kundingiyi, Tembel, ngu no ma kenoyingo. Anut Oo Bidodo Simburi Urungga ko Sipsip Nangoni, ngundo nangge ende nguro Tembel oorooteri.

²³ Ngu endega nguno ngu, sa kombo nguro himi kini. Kini, Anutro duridarini, ngundo nangge, ende ngu himi inootoni, ko Sipsip Nangoni ngu ende nguro soru oorengo.

²⁴ Kristen oni bidodo mera bidodomonggo ende nguno mayewanggoku ngu, ene Anutro soru

himimo endeyoro oorootenggo. Mera ngaro Kristen oni sobosobo koreteyingo, nguro oo sitowi gomegomemu, irosaraye oododo, enengo oowooye bingamiye ngu bidodo yoro, Anutno kingo duwoo inowanggo.

²⁵ Ngu endega nguno ngu, ene suwoo kini. Nguro ngu, ene sa nangge oodoni, ende nguro yamukoyi naru bidodomo ma goodootenggo.

²⁶ Mera bidodoboro merako ngano oruwong-goku, nguro oo sitowi gomegomemu, digi beye nguya, ko bingamiye ngu bidodo yoro, ngu kingo duwoo Anutno yewanggo.

²⁷ Ngu endemo nguno oo biyomimu, ko muri biyomi oyimododomu, ko godange mande eweroyi muri biyomi, ngu hamoo oorengo oni ngundiro muri tetenggoku ngu, ene ngu endegano nguno ma uwanggo. Oni oowooye Sipsip Nangonimboro bukga nguno oowooye oorootenggoku, ngundo nangge, ene mete ngu endemo nguno uwanggo.

22

Endega Nguno Sono Bingo Keta Oorooteku Ngu

¹⁻² Ngu naruno ngu, sambono Engel onindo ene no Yon etunerooni, sono bingo keta oorooteku, ngu sarayi oorengo oo komboni ngundiro kenoyingo. Ngu sono bingo gomegomemu nguro omungo, ngundo Anutro yaba bingaminidodo ngunonggo, ko Sipsip Nangoni nguya ngunonggo omburo, yade yade ombuyingo. Sono bingo omburo, ngu endega nguro ooreni urunggaku ngu, kewoorokuri yade oorowuyingo. Sono

bingongga ngu dabemi gide gide, de ngudodo keta oruweroyi yunootenggoku, ngu dikatenggo. Ngu de ngu dagoma gurananggemo engge tanggori ngu, tambu kande eraya kegidemboro eraya enggeyingo. Yo, hamoo oorengo, kombo guranangge gurananggemo, de tanggori gomegomemu enggetenggo. De uyi ene nguya gome neweroyi oodoni, ngunonggo oo kowuri, ko sayi mambu ngu bidodo oni merako ngano oruwonggoku ingootoyi, ngu de uyi onindo netoyi, oo ngu biyomi kinitemukowa.

³ Yo, hamoo oorengo, sambo ende ketanggano nguno oo kumana biyomi gura ma ootooro, ngundo oni ma gosiyerootoni, Anut ko Sipsip Nangoni nguno nangge yambo mande tero, eneno yemboongewanggo. Yo, Anutro yaba bingamini ko Sipsip Nangoni nguya ngu endemo nguno oodori, ngu musiyo nguno enengo ko oni, enengo koyari tewanggo.

⁴ Ngu endega gomemu nguno Kristen oni bidodo Anutro omukumundoongo kenoro, kembayemo enengo oowooyi nguno oruwa.

⁵ Ngu endega nguno suwoo ko ma tewa. Nguno ngu, soru Lam nguro himi ko soru himi nguya kini. Ndadiro nguro, Anut Oo Bidodo Simburiga ngu enengombo himi yunootoni, nguno Anutro ko oni suwooyi sano Anutya sobosobo tabango tero oruwanggo.

Yisas Ngu Naru Bodagano Ngu Ko Ombuwa

⁶ Ngu naruno, sambono Engel omburo, nono eyingo. Nga mandega nga, ngu hamoo oorengo. Ngundo ngu, ene oni bidodo nowoondoyemo

hamoo tewanggo. Anut Oo Bidodo Simburi, ngundo enengo Yukani, ngundo enengo ingondudu eyingo oni ngu ingondudu yunootoni, ene ngunonggo enengo mande wesiyoro etenggo. Anutdo enengo Engel soweyootoni, omburo, ngundo enengo ko oni, ngundo naru bodagano oo bidodo tunooteweroyi, ngu etuyeroyingo. Ero eyingo.

⁷ Yisasdo eyingo. Ye gome ingoyi! No yeno naru bodagano ko ombuwano. Oni gidarega ene Anutro mandenimo oo tunooteweroyi nga bukano oorooteku, ngu ingoro keyootenggoku ngu, ene mete oni oni tewanggo, ero eyingo.

⁸ No, Yon, oo ngu ingoro kenoyingo. Yo, nondo mandega nga ingoro, ko oo gabogaboyi kenowonoku ngu, no Engellinga oo ngu etunerowoku nguro keyimo bagootero, yambo mande tewero ingoyingo.

⁹ Ene Engel onindo nono eyingo. Ge nono yambo mande ma tewero! No geya, ko gengo Kristen dobookurige, ko Anutro ingondudu eyingo oni nguya, ko oni nga bukno mande oorooteku, nga keyootenggoku nguya konani gobooro teteto. Ngundiro nguro, ge ngu komo Anutno yambo mande te! Ero eyingo.

¹⁰ Ngundiro ero, ene ko nono eyingo. Nga Anutro mandega oorooteku nga ngu, kootuyisina oo tunooteweroyi nguro naruni namoko tete. Ngundiro nguro, nga bukga ngano mande oorooteku, ngu ma gosiyoro ukingowero.

¹¹ Nguro ngu, nowoondoye yowoorengoweroyi naruwo piru kini. Nguro ngu, oni ene muri biyomi tero sebobarese muri biyomi tetenggoku,

ngu soweyoro, ngundiro nangge teroruwanggo. Ngundiro nangge, oni ene muri gome nenengo ngu nangge tero, kundingiyi muringga nguno oorootenggoku ngu, ene komo ngundiro nangge teroruwanggo, ero eyingo.

¹² Yisasdo eyingo. Ye gome ingoyi! No naru bodagano ko ombuwanoku, nguno oni bidodoboro uriye yoro omburo yunowano. Nondo uri gumi yunowero ngu, oni bidodo enengo muriye oo tewonggoku, ngu songo songomo wendangero, ngundiro oorengo gumi yunowano.

¹³ No kurimi oo bidodo yemukoro, nguno oruwonoku, omburo, oo bidodo kinitetoni, ngu naruno, nguya nondo nangge oruwano. No damoni yero oruwonoku, ngunonggo omburo oo bidodo kini teweroyi naruno, nguno nguya oruwano.

¹⁴ Oni nono nowoondoyemo hamoo tero oorootenggoku, ene mete ende ketanggano nguno uro, ene de tanggori gomemu keta oorooteku yunoweroyimbororo, mete nero, nguro ene oni oni tewanggo.

¹⁵ Oni ene idigosonggi tetenggoku; sebobarese buribari tetenggoku; oni ene oni yureni kumootenggoku; oni ene oombooro godange nguno yambo mande tetenggoku; ko oni bidodo ene godange mande eweroyi nguro ingoro keyootenggoku; ngu oni ngu bidodo enengo endeyoyingo ngu sebo endeyootenggoku ngundiro. Ngundiro oni ngundo Anutro ende ketangga nguno ma uro, ene endesina nangge oruwanggo.

¹⁶ No Yisas, noro sambono Engel oni, ye Kristen

yowuruno nga mandega nga soweyo yunooteno. No ngu, Dewitro soweni oorengo. No ngu su-woononggo sengewero tetoni tootungga dedeku ngu oorengo, ero eyingo.

¹⁷ Anutdo ko Sipsip Nangoni bareyi, ngundo Yisasno ngandiro eyingo. Ge ombu! Etori, ngu oni mande ingowanggoku, ngundo nguya ewanggo. Ge komo ombu! Eyingo. Oni ene sonoro ingooteku ngu, ene komo ombuya, ngu oni newero ngu, ene komo ngu sonongga keta oruweroiyiga yoya neni. Nga sonongga nga ngu, Anutdo kingo duwoo yunoote.

¹⁸ No Yondo, mande yanggango oorengo yeno eteno. Ye komo ingonda teya! Nga bukno mande oo tunooteweroiyi oorooteku nga soweyowanggoku ngu, arisa, oo biyomi oorengo nga bukga ngano ero nakangootoni oorooteku, ngu bidodo Anutdo ngu oningga ngu bungomo wata yewa.

¹⁹ Nguro ngu, oni gurado nga bukano Anutro mande nakangoyingo, ngu gumingga onindo andangero yokoro ngu, asa, Anutdo ene nguya andangetoni ngu, ene ngu ende kundingiyingga nguno ma uro, de tanggori suwooyi sano keta oruweroiyiga ngu ma newa. Ngu ende ketangga, ko de suwooyi sano keta oruweroiyiga, nguro gabogaboyi nga bukga ngano ngundiro nakan-goro eyingo.

²⁰ Oni (Yisas) nga mandega nga yeno oo bidadoboro etekungga, ngundo ataga ete. Hamoo oorengo, no sorumimonggo eteno. No ngu komo naru bodagano ko ombuwano! Etoni ngu, noorendo mande gumi eyingo. Hamoo oorengo!

Noorengo Oo Bidodo Simburi Simbunani, Yisas ge hamoo ombu! Eyingo.

²¹ Yondo ene Anut sumoo inoro yemboongeyingo. Yisas Oo Bidodo Simburi Simbunani, gedo gengo sumangengge ngu soweyerootooga, ene gengo oni simoo bare bidodoboya gobooro oriyi. Ngu hamoo oorengo, ero yemboongeyingo.

ANUTRO MANDE KETA
The New Testament in the Rawa Dialect of the Rawa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Rawa long Niugini

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rawa (Rawa) (Rawa)

Dialect: Rawa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source files dated 31 Aug 2023

7f5bc84a-4dea-522b-980c-a11c545b87cc